



Karelia-ammattikorkeakoulu  
Medianomi (AMK)

# **Kuvauspaikkojen ominaisuudet audiovisuaalisessa tuotannossa**

Olli-Jussi Ollilainen

Opinnäytetyö, Helmikuu 2022

[www.karelia.fi](http://www.karelia.fi)



**OPINNÄYTETYÖ**  
**Helmikuu 2022**  
**Media-alan koulutus**

Tikkarinne 9  
80200 JOENSUU  
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä  
Olli-Jussi Ollilainen

Nimeke  
Kuvauspaikkojen ominaisuudet audiovisuaalisessa tuotannossa

Toimeksiantaja  
Itä-Suomen Elokuvakomissio

**Tiivistelmä**

Opinnäytetyössä selvitetään kuvauspaikkojen ominaisuuksia audiovisuaalisessa tuotannossa. Työ esittelee kaikkia niitä eri kuvauspaikkojen ominaisuuksia, joita voidaan arvioida ja tallentaa ennakkoon varsinkin elokuva- ja televisiotuotannon esituotantovaiheessa. Opinnäytetyössä tuodaan myös esille tapoja ja työkaluja, joilla kuvauspaikkoja voidaan etsiä ja tallentaa sellaisella tavalla, joka auttaisi alan toimijoita, kuten elokuvakomissioita ja kuvauspaikkajärjestäjiä.

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu kirjallisuudesta, verkkolähteistä ja teemahaastatteluista. Työssä paneudutaan tuotannon eri osastojen ja vastaavien työntekijöiden näkökulmiin kuvauspaikoista. Kuvauspaikkojen ominaisuudet vaikuttavat miltei tuotannon jokaiseen vaiheeseen ja osa-alueeseen. Vaikka kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvaan kuuluukin olla vastuussa siitä kaikesta, mitä kuvauspaikan ympärille liittyy, oli työlle erityisen tärkeitä hakea tietoa myös muistakin näkökulmista, kuten käsikirjoittajalta ja kuvaajalta.

Kuvauspaikkojen tärkeimmiksi ominaisuuksiksi osoittautui sen kyky tukea tarinaa ja käytännöllisyys. Se, kuinka hyvin kuvauspaikka tukee tarinaa, vaikuttaa ominaisuuksista eniten siihen, miten tuotannon taiteelliset tavoitteet saavutetaan. Käytännöllinen kuvauspaikka vaikuttaa taas suoraan tuotannon kahteen tärkeimpään käytettävissä olevaan resurssiin eli aikaan ja rahaan. Virtuaaliset tuotantotavat ja ympäristöstävällisyys nousevat esille, kun kuvauspaikkoja katsotaan osana nykyaikaista ja alati tehokkaammaksi kehittyvää audiovisuaalista alaa.

Kieli  
suomi

Sivuja 53  
Liitteet 0  
Liitesivumäärä 0

Asiasanat  
Kuvauspaikat, Audiovisuaalinen ala, Elokuvatuotanto



**THESIS**  
**February 2022**  
**Degree Programme in Media**

Tikkarinne 9  
80200 JOENSUU  
FINLAND  
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author  
Olli-Jussi Ollilainen

Title  
Film location features in audiovisual productions

Commissioned by  
East Finland Film Commission

#### Abstract

This thesis inspects the features of shooting locations in audiovisual productions. The thesis presents the different location features that can be evaluated and recorded in advance, especially in the pre-production phase of a film and TV production. The thesis also highlights some of the ways and tools to search and record locations in a way that would help the operators of the industry and companies, such as film commissions and location managers.

The knowledge base of the thesis consists of literature, online sources and thematic interviews. The work focuses on the perspectives of a location between different production departments and their industry operators. The features of a location affect nearly every stage and aspect of the production. Although it is the job of the location manager to be responsible for everything around locations, it was important to seek information also from other point of views, such as the screenwriter's and a cinematographer's.

The ability of the location to support the story and its practicality proved to be the most important features. The aspects that support the story have the greatest impact on how the artistic goals of the production are achieved. On the other hand, the practicality of the location directly affects on the two most important production resources available, time and money. Virtual production methods and environment friendliness come to play when locations are seen as part of the modern and increasingly efficient audiovisual industry.

Language  
Finnish

Pages 53  
Appendices 0  
Pages of Appendices 0

#### Keywords

Sets, Audiovisual sector, Film production

# Sisältö

1	Johdanto .....	5
2	Keskeiset käsitteet .....	6
2.1	Kuvauspaikka .....	6
2.2	Audiovisuaalinen tuotanto .....	6
2.3	Kuvauspaikan ominaisuus .....	7
3	Lähtökohdat ja toteutusmenetelmät .....	8
4	Käsikirjoittaja ja kuvauspaikka .....	10
5	Kuvauspaikkaosasto .....	11
5.1	Työnkuva .....	11
5.2	Esituotantovaihe ja käsikirjoituksen purku kuvauspaikoiksi .....	12
5.3	Scouttaus .....	13
5.4	Verkkopalvelut .....	13
5.5	Yksityisasunnot .....	15
5.6	Kuvauspaikkojen etsintää omin silmin ja jaloin .....	15
6	Kuvauspaikan tallennus .....	17
6.1	Valokuva .....	17
6.2	Panoraama- ja 360°-valokuvat .....	18
6.3	Työkaluja .....	18
6.4	Dronet .....	21
7	Kuvauspaikkojen ominaisuudet .....	22
7.1	Tarinaa tukevat ominaisuudet .....	22
7.2	Mitä kuvauspaikka antaa, jota ei saada studiosta? .....	23
7.3	Kuvauksellisuus ja esteettisyys .....	24
7.4	Kuvauslupa ja hinta .....	26
7.5	Lavastus ja lavastussunnittelu .....	27
7.6	Dokumentit .....	29
7.7	Saavutettavuus ja logistiikka .....	30
7.8	Sähkövirta .....	31
7.9	Yleiset tilatarpeet kuvauspaikalla .....	32
7.10	Näyttelijät kuvauspaikalla .....	33
7.11	Värit .....	34
7.12	Valoisuus .....	35
8	Ohjaajan ja kuvauspaikan suhde .....	38
9	Kuvauspaikalla käynti .....	38
10	Ympäristöystävällisyys .....	40
11	Visuaaliset tehosteet .....	42
12	Virtuaalinen kuvauspaikka .....	43
12.1	Virtuaalituotanto .....	43
12.2	Virtuaalinen scouttaaminen .....	44
13	Tulokset .....	45
14	Pohdinta .....	46
	Lähteet .....	49

## **Sanasto**

### **2nd Unit**

Erillinen kuvausryhmä, jonka tehtävänä on yleensä kuvata kuvituskuvia ja muita vastaavia otoksia, johon ei välttämättä tarvita ohjaajaa tai päänäyttelijöitä (Holben 2019).

### **3D-mallinnus**

Laserin tai muun mittaavan valon käyttäminen fyysisen kohteen tarkan koon ja muodon kaappaamiseen digitaalisen kolmiulotteisen mallin luomiseksi (Johansen 2021).

### **360°-kamera**

Kamera, joka yhdistää kaksi puolipallon muotoista valokuvaa tuottaakseen 360°-asteen pallomaisen näkymän (Johansen 2021).

### **Base camp**

Base campiksi voidaan kutsua kuvauspaikan läheisyydessä olevaa aluetta, jonne kaikki kalustoajoneuvot, maskibussi, trailerit ja muut autot on sijoitettu (McCurdy 2011, 136). Termi juontuu englannin kielen sanasta base ja camp, eli tukikohta ja leiri.

### **Call sheet**

Call sheet on työryhmälle lähetettävä tiedote, joka sisältää kunkin tuotantopäivän sijainnin, saapumisajan ja kuvausaikataulun (Masterclass 2021a).

### **Green screen**

Green screen on tausta, jota vasten kuvamateriaalia kuvataan, jotta se voidaan myöhemmin sijoittaa erikseen kuvatun taustan päälle. (Masterclass 2021b).

### **Grip**

Grip huolehtii valo- ja kamerakaluston kiinnittämisestä. Grip vastaa myös nosturien ja muun raskaan kaluston pystyttämisestä ja operoinnista. (Masterclass 2021c.)

### **LiDAR**

"Laser Imaging, Detection ja Ranging" on kartoitusmenetelmä, jota käytetään kohteen tarkan etäisyyden mittaamiseen (Johansen 2021).

### **Lokaatio**

Ammattikielessä käytettävä sana, jolla viitataan kuvauspaikkaan (Auvinen 2013, 8). Termi juontuu englannin kielen sanasta location, eli sijainti tai paikka.

### **Pelimoottori**

Videopelin ohjelmistokehys, jonka päälle voidaan rakentaa videopeli (Wikipedia 2021a).

**Production value**

Termillä tarkoitetaan tuotannollista laatua, joka syntyy teoksen teknisten ansioiden mukaan (Kench 2021).

**Recce**

Sana, jolla viitataan työryhmän avainhenkilöiden käyntiä kuvauspaikalla ennen kuvauksia. Tech reccellä viitataan teknisten asioiden läpikäyntiin kuvauspaikalla. (Turunen 2021.) Recce termi juontuu englannin kielen sanasta reconnaissance, eli tiedustelu. Tech tarkoittaa englanniksi tekniikkaa.

**Scouttaaminen**

Tarkoittaa kuvauspaikkojen etsintää (Masterclass 2021d). Termi juontuu englannin kielen sanasta scouting, eli tiedustelu tai tiedustelutoiminta.

**Scoutti**

Kuvauspaikkaetsijä (Masterclass 2021e). Termi juontuu englannin kielen sanasta scout, eli tiedustelija.

**Setti**

Termi, jota käytetään kuvailemaan tilaa, jossa itse kuvaustoiminta tapahtuu.

**Slug line**

Kohtauksen otsikko käsikirjoituksessa (Field 2005, 221).

**VFX**

Tietokoneella luotu visuaalinen tehoste (Mack Sennett Studios 2021).

**Virtuaalinen kuvauspaikka**

Pelimoottorin avulla luotu virtuaalitila, joka vastaa kuvauspaikkaa oikeassa maailmassa (Unreal Engine 2019).

**Virtuaalinen scouttaaminen**

Tutustumista virtuaalisiin kuvauspaikkoihin virtuaalisten työkalujen, kuten VR-lasien avulla (Unreal Engine 2021).

**Virtuaalinen studio**

Studio, jonka esiintymisympäristö (kuvauspaikka) on rakennettu fyysisen rakentamisen sijaan täysin digitaalisesti (Unigrafia 2021).

**VR**

Tietokoneella luotu simulaatio, jossa henkilö voi olla vuorovaikutuksessa keino-tekoisessa kolmiulotteisessa ympäristössä käyttämällä elektronisia laitteita, kuten erityisiä VR-laseja (Johansen 2021)

# 1 Johdanto

Opinnäytetyössä selvitetään kuvauspaikkojen ominaisuuksia audiovisuaalisessa tuotannossa. Työ esittelee kaikkia niitä eri kuvauspaikkojen ominaisuuksia, joita voidaan arvioida ja tallentaa ennakkoon varsinkin elokuva- ja televisiotuotannon esituotantovaiheessa. Opinnäytetyössä tuodaan myös esille tapoja ja työkaluja, joilla kuvauspaikkoja voidaan etsiä ja tallentaa sellaisella tavalla, joka auttaisi alan toimijoita, kuten elokuvakomissioita ja kuvauspaikkajärjestäjiä.

Työssä paneudutaan tuotannon eri osastojen ja vastaavien työntekijöiden näkökulmiin ja suhteisiin kuvauspaikoista. Kuvauspaikkojen ominaisuudet vaikuttavat miltei tuotannon jokaiseen vaiheeseen ja osa-alueeseen. Tätä varten tietoa on kerätty eri lähteistä, jotta aiheesta muodostuisi mahdollisimman kattava kokonaisuus, josta löytyisi uutta arvoa. Vaikka kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvaan kuuluukin olla vastuussa siitä kaikesta, mitä kuvauspaikan ympärille liittyy, oli työlle erityisen tärkeätä hakea tietoa myös muistakin näkökulmista, kuten käsikirjoittajalta ja kuvaajalta.

Valitsin aiheen koska kuvauspaikkoja tai kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvaa on käsitelty alan tietokirjallisuudessa vähän. Koen myös aiheen olevan tutkimisen arvoinen suomalaisen audiovisuaalisen alan tulevaisuuden kannalta. Ala on parhaillaan murrosvaiheessa, jossa virtuaaliset- ja ympäristöystävälliset tuotantotavat ovat muuttamassa vahvasti perinteisiin nojannutta elokuva-alaa. Tavat, joilla kuvauspaikkoja käytetään, tulevat muuttumaan kansainvälisellä tasolla, Suomessa ja myös Pohjois-Karjalassa.

Opinnäytetyö esittelee aluksi tietoperustansa, kuvauspaikan määritelmän ja rajauksen tutkituista ominaisuuksista. Tämän jälkeen avataan niitä menetelmiä, joita on käytetty tiedonsaantiin ja työn tavoitteiden täyttämiseksi. Käsittelyosiossa esitellään kuvauspaikkojen ominaisuuksien lisäksi tapoja, joilla niitä etsitään, tallennetaan ja näytetään. Näiden lisäksi osion loppupuolella tuodaan esille virtuaalisten- ja ympäristöystävällisempien tuotantotapojen vaikutusta kuvauspaikkojen käyttöön nyt ja tulevaisuudessa. Opinnäytetyön viimeisessä

osassa tarkastellaan työn tuloksia ja pohditaan sen toteutusta. Lopetus on omistettu aiheen jatkotutkimus- ja kehittämideoihin.

## **2 Keskeiset käsitteet**

### **2.1 Kuvauspaikka**

Kuvauspaikalla tai ammattipiireissä viitaten lokaatiolla voidaan tarkoittaa mitä tahansa paikkaa studion ulkopuolella, jossa kuvataan. Lokaatiot sisältävät useita eri osa-alueita, joten käsitteenä se on moniulotteinen. Kuvauspaikka ei ole pelkästään se mikä näkyy kameran edessä, vaan myös se, mikä on sen takana. Esimerkiksi kuvatessa omakotitalon olohuoneessa, kutsutaan olohuonetta setiksi, jonne lavastus ja valaisu on rakennettu. Olohuonetta, koko taloa ja sen välitöntä lähialuetta voidaan kutsua kuitenkin kuvauspaikaksi. Ympäristö, jossa tuotanto ja kuvausryhmä toimii, vaikuttaa siihen, mikä näkyy kamerassa.

Sisällysluettelon jälkeisestä erityissanasto, lyhenne- ja käsiteluettelosta löytyy määritelmät kaikkiin opinnäytetyössä käytettyihin termeihin ja käsitteisiin. Sanasto, jota käytetään suomalaisella elokuva-alalla, on saanut vaikutteita englannin kielestä ja välittyy osin myös kansainväliseen työympäristöön.

Nykyaikana kuvauspaikan määritelmä on laajentunut entisestään tuotantotyökalujen ja teknologian kehittyessä. Varsinkin virtuaalinen kuvauspaikka työympäristönä on tullut tutuksi isommalle yleisölle vasta viimeisten muutaman vuoden aikana, kun siihen tarkoitukseen luotuja studioita on alkanut rakentumaan kotimaassammekin.

### **2.2 Audiovisuaalinen tuotanto**

Audiovisuaalisella tuotannolla voidaan elokuva- ja tv-tuotannon lisäksi tarkoittaa esimerkiksi dokumenttielokuvaa, musiikkivideota tai animaatiotuotantoa.



Opinnäytetyö tulee ensisijaisesti keskittymään ammattimaiseen av-sisältöteollisuusympäristöön. Ammattimaisessa toiminnassa av-teoksia tuottaa tuotantoyhtiö tai joukko av-alan ammattilaisia. Heille tavoite on kannattavan liiketoiminnan harjoittaminen tuottamiensa av-sisältöjen avulla.

Tuotanto tarkoittaa prosessia, jonka aikana teos, kuten elokuva, tuotetaan. Se sisältää suunnittelu-, käsikirjoitus-, esituotanto, tuotanto-, jälkituotanto- ja levitysvaiheen. Kuvauspaikoilla voidaan toimia, tai niitä voidaan hyödyntää kaikissa tuotannon vaiheissa, paitsi jälkituotanto- ja levitysvaiheessa.

### **2.3 Kuvauspaikan ominaisuus**

Tässä opinnäytetyössä kuvauspaikan ominaisuudella tarkoitetaan tekijää, joita av-alan ammattilaiset vertailevat, etsivät tai kokevat valitessaan kuvauspaikkoja. Tällainen ominaisuus on esimerkiksi kuvauspaikan sijainti, joka vaikuttaa suoraan siihen, kuinka kauas kuvausryhmän on matkustettava. Ominaisuus voi olla myös sellainen, joka vaikuttaa kuvauspaikkaan ja siihen, miltä se näyttää ja tuntuu osana teosta. Kuvauspaikan kuvauksellisuus tai esteettisyys ei esimerkiksi vaikuta suoraan kuvausryhmään mutta se vaikuttaa suoraan taiteellisiin taivotteisiin.

Ominaisuuksia voidaan myös mitata, tallentaa ja luokitella. Esimerkiksi kuvauspaikan sijainti luo mitattavan ja tallennettavan arvon, eli numeron, joka vastaa matkustettavaa kilometrimäärää. Kuvauspaikkoja voidaan luokitella esimerkiksi sen edustamien visuaalisten arvojen perusteella, kuten modernisuus tai jylhyys. Ominaisuudelle on tärkeitä, että sitä voidaan mitata. Vain tällöin voidaan arvioida ennakkoon tuotantoon parhaiten soveltuva kuvauspaikka.

On todettava, että kuvauspaikoilla on myös ominaisuuksia, joita tässä opinnäytetyössä ei mainita. Niitä voivat olla esimerkiksi kuvauspaikan vaikuttavuus elokuvamatkailuun, joita Sanna Issakainen (2013) käy omassa opinnäytetyössään läpi. Tässä työssä ominaisuudet rajautuvat niihin, jotka ovat av-tuotannon toteutumisen ja ennakkosuunnittelun kannalta oleellisimpia.

### 3 Lähtökohdat ja toteutusmenetelmät

Opinnäytetyö on sitoutunut noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimaa ohjeistusta hyvästä tieteellisestä käytännöstä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Opinnäytetyötä varten toteutettiin yhteensä neljä teema-haastattelua, jotka muodostivat osan työn tietoperustasta. Haastatteluista saadut vastaukset osoittautuivat hyvin arvokkaiksi mutta paljastivat samalla aiheen laajuuden. Osa alun perin suunnitelluista haastatteluista ei valitettavasti toteutunut resurssien puutteen sekä koronapandemian tuomien lisäesteiden vuoksi. Haastattelujen suunnittelun ja analysoinnin apuna on hyödynnetty menetelmäkirjallisuutta. Yhtenä työkaluista on ollut kirja Tutkimushaastattelun käsikirja (Hyvärinen, Nikander, Ruusuvoori & Aho 2017). Tutkimusotteena on ollut laadullinen tutkimus. Haastatteluja toteuttaessa, on myös huomioitu ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet, sekä toteutettu ihmistieteiden eettinen ennakkoarviointi (Tutkimuseettisen neuvottelukunta 2019). Haastatteluista syntyneistä ajatuksista, ja siitä mikä jäi puuttumaan, on kirjoitettu lisää työn pohdintaosiossa.

Kuvauspaikkoja tai kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvaa ylipäättänsä on käsitelty suomenkielisessä tietokirjallisuudessa hyvin vähän. Tämän opinnäytetyön kirjoitushetkellä, yhtäkään kokonaan aiheeseen keskittynyttä kirjaa ei ole löydy suomen kielellä. Aiheesta on kirjoitettu suomen kielellä vain osana muuta elokuva-alan kirjallisuutta. Näissäkin aiheeseen on valitettavasti omistauduttu vain muutamien lukujen verran, vaikka kyseessä onkin hyvin moniulotteinen ja tuotannon kannalta tärkeä aihealue.

Englanninkielisessä tietokirjallisuudessa tarjonta on kattavampaa. Varsinkin Kathy McCurdyn (2011) kirjaan *Shoot on Location* on viitattu useasti monissa eri asiayhteyksissä, kuten myös tässäkin opinnäytetyössä. On kuitenkin huomioitavaa, että kuvauspaikoista löytyy englanninkielisiä teoksia vain muutama. Tämä on mielenkiintoista varsinkin silloin, kun vertaa siihen määrään kirjallisuutta mitä yleisesti elokuvienteosta on kirjoitettu.

Suomalaisissa opinnäytetöissä, kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvaa on käsitelty muun muassa Aki-Ville Auvinen työssään Järjestäjän ja kuvauspaikan yhteistyösuhde tv- ja elokuvatuotannoissa (2013) sekä Jonne Lindholm työssään Sokolin lentotukikohta Jakomäessä? Standardit kuvauspaikkajärjestäjän työlle kotimaisessa draamasarjassa (2011). Kuvauspaikkoja on käsitelty Sanna Issakaisen työssä Kuvauspaikasta matkakohteeksi? - elokuvamatkailu Joensuun seudulla (2013) sekä Elina Kivilän työssä SINNE JA TAKAISIN: Kun dokumenttielokuvan kuvauspaikka on eristyksissä ja luonnon armoilla (2013). Aiheet ovat opinnäytetyökentällä edustettuna pitkälti vain näissä töissä.

Yleisesti ottaen elokuva-alan muusta tietokirjallisuudessa tietoa aiheesta löytyi kattavasti. Varsinkin elokuvatuotannon eri osa-alueista kirjoitetuista kirjoista, kuten lavastamisesta, saatiin opinnäytetyöhön laadukasta tietoa eri näkökulmista. Myös muut opasteluontoiset kirjat osoittautuivat hyödyllisiksi työn toteutukselle.

Valta-osa opinnäytetyössä käytetyistä kirjoitetuista lähteistä on peräisin materiaalista, joka on saatavilla verkossa. Erityisesti virallisten tahojen, kuten Location Managers Guild Internationalin (2021) verkkosivut, osoittautuivat mainioksi lähteeksi. On painotettava, että lähteiden luotettavuuden arviointiin on käytetty erityistä harkintaa. Verkkomateriaali antoi opinnäytetyölle varsinkin kansainvälistä näkökulmaa elokuvateollisuudesta. Erityismaininta kuuluu Dodd Vickersin (2021a) podcastille Locations on Two, joka on alan ammattilaisille suunnattu podcastohjelma. Siinä haastatellaan kuvauspaikkojen ympärillä toimivia henkilöitä, jotka kertovat heidän urastaan ja mielenkiintoisista kuvauspaikoista.

Työssä tietoperustaa on ollut myös luomassa omat henkilökohtaiset kokemukseni av-alalla. Opinnäytetyön idea on saanut alkunsa ollessani harjoittelijana Itä-Suomen Elokuvakomissiossa vuonna 2020. Työskentelin myös toisena kamera-assistenttina ja hetkellisesti kuvauspaikkajärjestäjän assistenttina kesällä 2021, Yleisradion tilaamassa ja Yellow Film & TV:n tuottamassa nuorten tv-sarjassa Lovi (Tervo & Lehmusruus 2021).

## 4 Käsikirjoittaja ja kuvauspaikka

Käsikirjoitusta varten tehdyn ennakkotutkimuksen määrä vaihtelee aina tuotannon ja käsikirjoituksen mukaan. Käsikirjoittaja kirjoittaa kahdenlaisia käsikirjoituksia – tilaustöinä tai omasta aloitteesta toteutettuja. (Ryynänen 2021.) Näistä lähtökohdista pohjautuu käsikirjoitukseen rakennettava miljöö ja lopulta valinta kuvauspaikasta.

Tilaustyössä teoksen maailma voi olla jo alustavasti mietitty ennen kuin käsikirjoittaja osallistuu mukaan. Ennakkotutkimusta varten on käsikirjoittajan suositeltavaa käydä tutustumassa kuvauspaikkoihin, jos ne ovat jo tiedossa käsikirjoitusprosessin alkuvaiheissa (Ryynänen 2021). Tämä voi mahdollisesti tuoda lisää ideoita ja ajatuksia kirjoitettavaan tarinaan. Kaikki koettu, suora tai epäsuora informaatio voi olla käyttökelpoista materiaalia käsikirjoitukseen (Aaltonen 2019).

Käsikirjoittaja Aki Ryynäselle miljööt ovat usein käsikirjoitusta kirjoittaessa hyvinkin visuaalisia (Ryynänen 2021). Riippuu tuotannosta, onko käsikirjoittajalla mahdollisuutta käydä tutustumassa ympäristöön, johon hänen kirjoittamansa tarina sijoittuu. Ennakkotutkimus auttaa ympäristön kuvailussa, jonka on käsikirjoitukseen kirjoitettuna oltava selkeätä ja tehokasta. Käsikirjoituksen tehtävä on hahmottaa kokonaisuus, kommunikoida rahoittajan tai muun ulkopuolisen tahon kanssa, kommunikoida työryhmän kanssa sekä toimia tuotannon työohjeena (Aaltonen 2019.)

Käytettävissä oleva budjetti ja kuvauspäivien määrä vaikuttaa paljonkin siihen, mitä käsikirjoittajan on otettava huomioon kirjoitustyössään. Minne kohtaukset sijoittuvat ovat budjetin ja taiteellisten tavoitteiden välillä tehtyjen valintojen lopputulos. Resurssien ollessa rajalliset, kuten ne usein ovat, voidaan kohtauksia esimerkiksi niputtaa yhteen tai kirjoittaa ne suoraan käytössä oleviin studiola-vasteisiin. Jos ratkaisut on toteutettu hyvin, niin katsoja ei edes välttämättä huomaa käsikirjoitusvaiheessa tehtyjä kompromisseja. (Ryynänen 2021.)

Ympäristö, johon av-teos ja sen kohtaukset sijoittuvat, voivat muuttaa tarinan luonnetta merkittävästi. Oikeanlaisen kuvauspaikan ja tarinan kohdatessa luo se parhaimmillaan uuden tunnelmallisen tason. Katsoja voi esimerkiksi kokea tai tuntea jotakin jo pelkän miljööseen nähdessään. (Ryynänen 2021.) Kuvauspaikan visuaalinen näyttävyys on merkittävästi yhteydessä sen vaikuttavuuteen.

Jos kuvauspaikka ei heijasta tavalla tai toisella käsikirjoituksen luonnetta ja teemaa, voi se kääntää esitettävän tarinan täysin pääläelleen. Vakavaksi tarkoitettu draama voi näyttäytyä katsojalle komediana, jos kuvauspaikka on annetuista asetelmista jotain täysin päinvastaista. On todellakin merkitystä, tapahtuuko kohtaus, jossa esimerkiksi pitkään yhdessä ollut pariskunta päättää avioliittonsa heidän rakentamassa kodissaan vaiko laskuvarjohypyn aikana. Vastakohtat voivat toisaalta toimia myös hyvin yhdessä. Jännitystä voidaan luoda sillä, että hahmoille kaikkein tutuin ja turvallisin ympäristö, oma koti, muuttuukin yhtäkkiä turvattomaksi paikaksi, kun sinne ilmestyy jotakin uhkaavaa (Ryynänen 2021).

## **5 Kuvauspaikkaosasto**

### **5.1 Työnkuva**

Kuvauspaikkaosaston työ on olennainen osa minkä tahansa projektin luovaa prosessia (McCurdy 2011, 60). Kuvauspaikkajärjestäjä tekee suurimman osan työstään elokuvan esituotanto- ja tuotantovaiheessa. Järjestäjän työ loppuu kuvausten päätyttyä, eli hän ei osallistu jälkituotanto- tai levitysvaiheeseen. (Masterclass 2021f.)

Kari Pirilä ja Erkki Kivi (2010) tiivistävät kuvauspaikkajärjestäjän monipuolisen työn kuvan seuraavasti: Kuvauspaikkajärjestäjä etsii kuvauspaikat, valokuvaa tai videokuvaa ne, esittelee ehdotuksensa päälavastajalle ja ohjaajalle, neuvottelee kuvauspaikkaan liittyvistä maksuista ja muista kuluista, osallistuu valittujen kuvauspaikkojen lopulliseen tarkastukseen ennen kuvauksia, sopii kuvauspaikan

ruokailu- ja saniteettipalveluista, järjestää tilapäisen pysäköinnin vaatimat luvat ja aputyövoiman liikenteen ohjaamiseen. Kuvausten aikana huolehtii kuvauspaikalla mahdollisesti esiintyvien häiriöiden poistamisesta, järjestää tarvittavat odottelu- ja taukotilat näyttelijöille ja avustajille, pitää yllä järjestystä ja vastaa kuvausalueen siivoamisesta ja mahdollisten vaurioiden korjaamisesta kuvausten päätyttyä. (Pirilä & Kivi 2010, 117–118.)

Kuvauspaikkaosaston muita jäseniä ovat kuvauspaikkaetsijä ja järjestäjän assistentti. Järjestäjän tehtävä on johtaa kuvauspaikkaosastoa (Masterclass 2021f). Resurssien salliessa osaston tehtäviä jaetaan muille vastuuhenkilöille. Esimerkiksi silloin, jos tuotannolla on käytössä erikoisajoneuvoja, ajoneuvoista vastaisi ajoneuvovastaava. Suomen kuvausjärjestäjien virallinen yhdistys rekisteröitiin 14.12.2021 (Patentti- ja rekisterihallitus 2021).

## **5.2 Esituotantovaihe ja käsikirjoituksen purku kuvauspaikoiksi**

Kuvauspaikkajärjestäjän työ alkaa tuottajan ottaessa yhteyttä. Riippuen tuotannosta, yhteydenotto voi tulla 2–12 kk ennen tuotannon alkamista. Elokuva, joka sijoittuu kesään, käydään scouttaamassa edeltävänä kesänä, sillä sama paikka talvella voi näyttää aivan toisenlaiselta. Jos elokuvassa tarvitaan kuvauspaikaksi vehreätä puistoa, niin sitä ei kannata käydä valokuvaamassa talvella. (Turunen 2021.)

Aluksi käsikirjoitus puretaan kuvauspaikoiksi, joita yleensä kahden tunnin pituiseen elokuvaan tulee yhteensä noin 30–60 kpl (Turunen 2021). Käsikirjoitus voidaan purkaa käyttämällä siihen tarkoitukseen suunniteltua lomaketta. Valmiita pohjia löytää netistä tai alan oppikirjallisuudesta. (McCurdy 2011, 43.) Purun tarkoitus on eritellä kaikki käsikirjoituksesta luettavat elementit, kuten rekviisiittiä, lavastus ja lokaatiot. Se samalla auttaa järjestäjää valmistautumaan kuvauspaikkojen etsimiseen mahdollisimman kattavalla informaatiolla (McCurdy 2011, 57).

Jos tarina sijoittuu taloon ja siinä liikutaan makuuhuoneesta keittiöön ja siitä olohuoneeseen, on siinä todellisuudessa kolme eri kohtausta. Jokainen näistä kolmesta kohtauksesta on oma kuvauspaikkansa, koska kameran paikka siirtyy niiden välillä, vaikka oltaisiin saman talon sisällä. (Field 2005, 164.) Tällöin järjestäjän muodostamaan listaan kirjataan kolme eri kuvauspaikkaa: makuuhuone, keittiö ja olohuone.

### **5.3 Scouttaus**

Seuraava vaihe eli kuvauspaikkojen etsintä alkaa purusta muodostuneen listan myötä. Tuotantokoordinaattori tai tuotantopäällikkö voi myös lähettää valmiin listan tarvittavista kuvauspaikoista, jolloin järjestäjän työ helpottuu (Turunen 2021).

Tuotannossa scouttaaminen tarkoittaa kuvauspaikkojen löytämistä mainoksia, televisiota tai elokuvia varten. Kuvauspaikkajärjestäjä tai -etsijä etsii sisä- tai ulkotiloja käsikirjoituksessa kuvailtuja kohtauksia varten. (Masterclass 2021d.) Täsmälleen ennakkosuunnitelmia vastaavia kuvauspaikkoja voi joskus joutua hakemaan jopa kuukausia (Pirilä & Kivi 2010, 72).

Järjestäjä voi aloittaa kuvauspaikkojen kokoamisen omasta arkistostansa. Arkisto voi sisältää valokuvia edellisiä tuotantoja varten tehdyistä etsinnöistä. Hyvä kuva-arkisto on arvokas, sillä siihen voi aina palata uuden tuotannon alkussa (Turunen 2021).

### **5.4 Verkkopalvelut**

Uusia kuvauspaikkoja voi aluksi etsiä verkon välityksellä. Facebook-ryhmät, muut julkiset viestintäkanavat ja kiinteistövälitysfirmojen nettisivut soveltuvat tähän tarkoitukseen. Aluekohtaiset Facebookin ”puskaradiot” antavat hyvää paikallistietoa ja mahdollisesti vinkkejä etsintään. (Turunen 2021.)

Internetistä löytyvän kuvamateriaalin määrä on lähes loputon, minkä vuoksi käsikirjoitus on purettava tarkkaan. Tällä tavoin hakualetta voidaan kaventaa ennakkoon ja löytää parhaiten sopivat paikat nopeammin. Esimerkiksi Googlen kuvahakua hyödyntäessä olisi löydettävä mahdollisimman yksityiskohtaiset hakusanat.

Ulkona olevia kuvauspaikkoja voidaan etsiä esimerkiksi Google Mapsin tai muiden karttasovellusten avulla. Päivitettyjä satelliitti- ja topografisia karttoja on ilmaisesti saatavilla verkossa. Karttojen avulla näkee tarvittaessa korkeuseroja, maastonmuotoja ja -pintoja.

Google Maps auttaa myös mahdollisten ongelmien löytämisessä. Sen avulla voidaan tarkastaa, onko kuvauspaikan lähellä vilkkaita teitä, kouluja, lentokenttiä, tehtaita, leikkikenttiä, huoltoasemia, postitoimistoja, varastoja, rautatieasemia, junaratoja tai muita tiloja, jossa saattaa olla ihmisten tai ajoneuvojen liikennemuotoja, jotka voivat vaikuttaa kuvausten sujumiseen. (Epstein 2021.)

Useilla elokuvakomissiolla on oma ylläpitämänsä kuvauspaikkakirjasto verkossa. Näistä löytyy useasti alueen tunnetuimpia kuvauspaikkoja. Kuvapankit vaihtelevat toteutuksiltaan laajasti, mutta usein niistä löytyy hakuominaisuus, jolla voi rajata kuvauspaikkoja eri kategorioiden kautta. (McCurdy 2011, 78.) Lapin elokuvakomission kuvapankista on mahdollista katsoa lokaatioita esimerkiksi kaupungin, maastonmuotojen ja teemojen avulla (House of Lapland 2021).

Elokuvakomissioiden tavoitteena on tukea av-tuotantoja sekä houkutella niitä edustamalleen alueelle. Houkuttimina toimivat tuotantokannustimet, mahdolliset yritysyhteistyöt, paikalliset työntekijät ja uniikit kuvauspaikat. Komissiot tekevät työtä elinkeinopoliittisista lähtökohdista, ja niiden tavoitteena on maksimoida tuotantojen alueelle jättämää taloudellista ja imagollista hyötyä. (Kareinen 2020, 1.)



## 5.5 Yksityisasunnot

Miltei jokaista elokuvaa yhdistää se, että kuvauspaikoiksi tarvitaan yksityisasuntoja. Ne ovat usein kriteereiltään haastavimpia ja vaativat niissä asuvien perheiden väliaikaista majoittamista tuotannon ajaksi. Yksityisasunnossa kuvaaminen vaatii erityistä varovaisuutta. (Turunen 2021.)

Resurssien salliessa rakennuksen ulkopuoli käytäisiin kuvaamassa erikseen ja sisätilat lavastettaisiin studioon, jonne voidaan luoda hallittu ympäristö (Turunen 2021). Kuvituskuvan rakennuksen ulkopuolesta käy tarvittaessa kuvaamassa erillinen kuvausryhmä. Toinen ryhmä (2nd unit) on pienempi erillinen kuvausryhmä, jonka tehtävänä on yleensä kuvata kuvituskuvia ja muita vastaavia otoksia, johon ei välttämättä tarvita ohjaajaa tai päänäyttelijöitä (Holben 2019).

Tyhjillään olevia asuntoja on mahdollista löytää kiinteistönvälitysfirmojen nettisivuilta. Palveluissa pystyy yleensä tekemään tarkennettuja hakuvaihtoehtoja ja ovat resurssitehokas tapa löytää kuvaamiseen soveltuvia asuntoja. On olemassa myös verkkopalveluja, jonne asunnonomistajat voivat suoraan tarjota kotiaan kuvauspaikaksi (Giggster 2021). Kaliforniassa asunnon tarjoaminen kuvauspaikaksi voi olla täysin kannattavaa liiketoimintaa (Ryon 1991). Yksityisen puolen lisäksi Kalifornian osavaltio tukee mahdollisia vuokraajia elokuvakomission kautta (California Film Commission 2021).

## 5.6 Kuvauspaikkojen etsintää omin silmin ja jaloin

Useimmiten scouttia on ohjeistettu, ennen kuin tämä lähtee etsimään ensimmäisiä vaihtoehtoja (Peltola 2021). Kuvauspaikkajärjestäjä on myös purkanut käsikirjoituksen ennakkoon ja saanut mahdollisesti kuvaussuunnitelman käyttöönsä. Näiden avulla voidaan lokaatioita lähteä etsimään entistä kohdennetummin. Kaikki ennakkoon saatu tieto ja materiaali auttavat etsinnässä (Turunen 2021).

Ennen etsinnän aloitusta pitää olla tiedossa se kilometrimäärä, jonka tuotanto on valmis matkustamaan. Riippuen tuotannosta tämä voi olla esimerkiksi 30

minuutin tai tunnin ajomatka. Kartalta katsottuna majoituspaikka, studio tai tuotantotoimisto toimii keskipisteenä, jonka ympärille piirretään kuvitteellinen ympyrä tai kehä, jonka sisältä kuvauspaikat on löydettävä. Kuvauspaikkoja etsitään aloittaen keskipisteestä ja sitä mukaa liikkuen kauemmas, laajentaen ympyrää. Kuvausryhmän kanssa ei kannata matkustaa 45 minuutin päässä olevaan paikkaan, jos vastaava löytyisi 15 minuutin päästä. (McCurdy 2011, 116.)

Hyvä scoutti on utelias, joka tutkii aina mitä seuraavan kulman takana on (Vickers 2021b). Kylmä scouttaaminen tarkoittaa sitä, kun ajaa autolla ympäriinsä löytäen mielenkiintoisia paikkoja, koputellen ovia ja puhuen ihmisille ilman aikaisempia esittelyjä (McCurdy 2011, 101).

Autolla voi kattaa ison alueen lyhyessä ajassa ja löytää syrjäisimmät kuvauspaikat. Järjestäjän työssä auto on pakollinen. Kuvauspaikan saavutettavuutta voi myös testata alustavasti autolla. Jos järjestäjä ei pääse autollaan tarpeeksi lähelle kuvauspaikkaa, voi olla, ettei se silloin sovellu kokonaisen kuvausryhmäkään käyttöön. (Turunen 2021.)

Scoutti voi kasvattaa paikallistietämystään kävelemällä kaupungin jokaisen kadun läpi. Tämä on hyödyllistä tilanteissa, joissa tuotanto kuvataan kokonaan saman kaupungin ympäristössä. Tällöin järjestäjän on helpompi yhdistää kuvauspaikkoja yhteen. (Deakins 2021.) Kuvauspaikkoja pyritään yhdistämään niin, että siirtymät ovat mahdollisimman lyhyitä (Turunen 2021). Sanotaan, että paras kuvauspaikka on sellainen, missä yksinkertaisesti kameraa kääntämällä saadaan uusi kuvauspaikka, joka on täysin erilainen ja toimii hyvin päivän aikataulun kanssa (McCurdy 2011, 115).

## 6 Kuvauspaikan tallennus

### 6.1 Valokuva

Valta-osa scoutin kuvauspaikalta tallentamasta materiaalista on valokuvamuodossa. Valokuvien tarkoitus on esitellä kuvauspaikkaa realistisella tavalla. Kuvista pitäisi välittyä visuaalisten elementtien lisäksi myös tilan koko ja sijainti suhteessa sen ympäristöön. (Turunen 2021.)

Kuviin voidaan sisällyttää yksityiskohtia visuaalisesti mielenkiintoisista asioista. Niitä voivat olla esimerkiksi ovenkahvat, ikkunat tai kalusteet, jotka voivat mahdollisesti toimia tarinaa tukevinä elementteinä. Ne voivat itsessään inspiroida ohjaajaa ja antavat mahdollisesti lavastajalle pohjan, jonka päälle rakentaa lopullinen kokonaisuus. (Vickers 2021b.)

Scoutilla on valokuvatessaan oltava tiettyä silmää siihen, mikä näyttää hyvältä. Kuvien olisi hyvä tarjota kuvaussuunnaltaan ja rajaukseltaan alustavaa esimerkiksi suunnitteilla olevasta toteutuksesta. Elokuvaajat voivat parhaimmassa tapauksessa inspiroitua kuvista ja muuttaa alkuperäisiä suunnitelmiaan vastamaan scoutin kuvaamaa valokuvaa. (Turunen 2021.)

Esitettävän kuvan on oltava myös teknisesti onnistunut. Scoutti, joka osaa ottaa oikein valotettuja ja tarkennettuja kuvia, kutsutaan töihin seuraavallakin kerralla (Vickers 2021b). Järjestelmäkameralla saadaan aikaan paras lopputulos mutta eri työvälineiden määrä on kasvanut. Puhelimellakin voidaan tarvittaessa tallentaa kuvauspaikka nopeasti ja luotettavasti.

Valokuvia voi tulla yhdeltä kuvauspaikalta jopa satoja. Siksi jokaisen kuvan tulisi olla sellainen, ettei sitä tarvitsisi käsitellä jälkeinpäin liikaa. Kuvista voidaan valikoida parhaimmat muokkausta varten, mutta kuvat on lopuksi laitettava sellaiseen muotoon, jossa niitä voidaan katsella vaivatta. Kuvat voidaan tallentaa pilvipalveluun jaettavaksi, esimerkiksi Google Driveen.

## 6.2 Panoraama- ja 360°-valokuvat

Scoutit voivat ottaa 180°- ja 360°-valokuvia panoroimalla kameraa ja liittämällä kuvia yhteen. Järjestelmäkameralla ja laajakulmaobjektiivilla, esimerkiksi 8mm polttovälin objektiivilla, saadaan tarkka ja korkearesoluutioinen kuva, jonka havainnoitavaan laatuun kuvan laajentaminen ei vaikuta. Kuvien liittäminen onnistuu esimerkiksi Adobe Photoshopilla.

360°-valokuvaan tallentuu paljon visuaalista informaatiota. Niistä voidaan tarkastella kuvauspaikan ympäristöä nopeasti ja ne antavat hyvän yleiskuvan kuvastusta tilasta. Tällainen valokuvaaminen ei ole välttämättä taidetta. Kuvat ovat käytännöllisiä ja niiden tarkoitus on näyttää fyysisen tilan koko, laajuus ja tyyli. (McCurdy 2011, 87.)

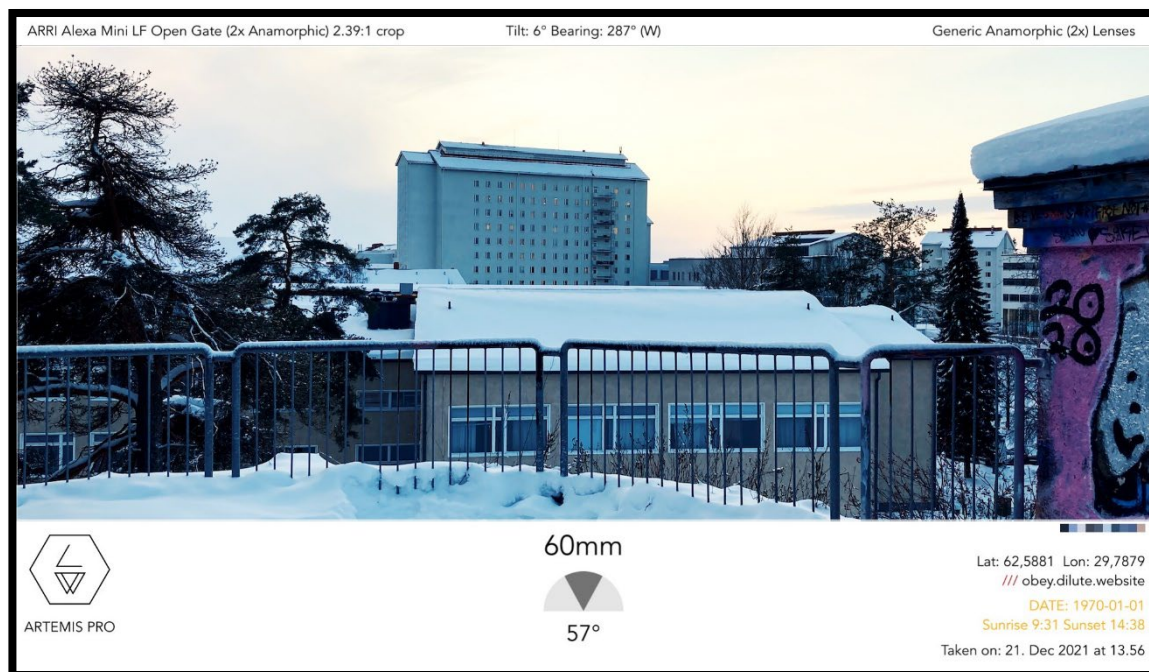
Kuluttajakäyttöön tarkoitetut 360°-kamerat ovat kehittyneet teknisesti eteenpäin. Niiden etuna on se, että kuvien ottaminen on nopeata, verrattuna yksittäisten kuvien liittämisestä yhteen. Kuluttajatasen kameroissa resoluutio ja tekninen kuvalaatu kuitenkin vaihtelee. Laite ja tapa, jolla kuvia katsotaan, vaikuttaa myös katselukokemukseen merkittävästi. Resoluution ja datan määrän noustessa on nettisivujen palvelintilan ja laitteiden tehon vastattava siihen.

3D-mallinnettu 360°-valokuva mahdollistaa molemmat katseensuunnan ja -kulman liikuttamisen 3D-mallin sisällä. Immersioita voidaan nostattaa vielä VR-laseilla, jolloin kuvauspaikkaa voidaan katsella päännliikkeiden avulla. Tiloja voidaan mallintaa esimerkiksi Matteportin mobiilisovelluksella (Matteport 2021).

## 6.3 Työkaluja

Artemis Pro on Emmy -palkittu mobiilisovellus, joka simuloi elokuvien teossa käytettävää kamera- ja linssikalustoa. Sovelluksella on mahdollista katsoa rajattua kuvaa, joka vastaa tuotannossa käytettävää kamerakalustoa (kuva 1). Puhelin toimii tällöin digitaalisena etsimenä. Sovelluksen sisällä valitaan kamera ja sitten haluttu kuvasuhde. Lopuksi valitaan linssi, jonka jälkeen puhelimen

omassa kamerassa näkyvä kuva muuttuu käyttäjän asettamiksi. Monet elokuvaajat käyttävät sovellusta kuvasuunnittelua varten. (Chemical Wedding 2021a.) Sovelluksen toimivuuden huomaa vertaillen puhelimella ja Artemis Prolla otettuja valokuvia keskenään (kuvat 1 & 2).



Kuva 1. Artemis Pro:lla otettu valokuva. Sovellus lisää kuvaan tiedot valituista asetuksista. Asetukissa kameraksi on valittu ARRI Alexa Mini LF ja 60 mm objektiivi.

Artemis Pro mahdollistaa myös video- ja valokuvien tallentamisen, mikä auttaa kameraliikkeiden ennakkosuunnittelussa. Sovellus tallentaa valokuvien metatietoihin myös GPS-dataa, jota voi hyödyntää auringonvalon tarkastamiseen. Sama kehittäjä tarjoaa myös auringon- ja kuunvalon simulointiin soveltuvaa sovellusta Helios Pro. Sovellukset on suunniteltu toimimaan keskenään. (Chemical Wedding 2021b.)



Kuva 2. Puhelimen kameralla otettu valokuva samasta paikasta samalla puhelimella (Iphone SE 2nd Gen).

Kameravalmistaja Leica on tehnyt yhteistyössä American Society of Cinematographers:in kanssa järjestelmäkameran, jolla on myös mahdollista ottaa kuvasuhteeltaan ja ilmeeltään elokuvakameran kuvaa vastaavia valokuvia. Kameraan on myös mahdollista kiinnittää ARRI PL-kiinnikkeellä toimivia elokuvaobjektiveja. Kamera soveltuu varsinkin elokuvaajille ja ohjaajille, jolloin he voivat ottaa valokuvia kuvauspaikalta, jotka vastaavat heidän tavoittelemaansa tyyliä ja tekniikkaa. (American Society of Cinematographers 2019.)

Sovelluksien ja muiden etsintyökalujen käyttö voi auttaa av-alan toimijoita ymmärtämään kuvan rajaamista paremmin. Kuvasuuntia voidaan alustavasti tarkastella näiden työkalujen avulla ja samalla tallentaa tarpeellista informaatiota. On otettava huomioon, että lopulta valokuvia esitellään muun tarjotun informaation yhteydessä. Päätös kuvaussuunnasta ja kuvauksesta on aina kuvaajan, jonka vuoksi scoutin, tai muiden av-alan toimijoiden olisi syytä olla varovaisia

vaikuttamasta siihen liikaa. Epäkuvauksellisesti rajattu valokuva voi esitellä potentiaalisenkin kuvauspaikan huonosti. Sama pätee hyvin rajattuun kuvaan huonosta kuvauspaikasta. Siksi vahvasti rajattujen kuvien yhteydessä on myös esiteltävä enemmän kokonaiskuvaa antavaa materiaalia ja informaatiota. Tavoitteena on esitellä mahdollinen kuvauspaikka realistisella ja edustavalla tavalla.

## 6.4 Dronet

Yhä useammin elokuvat ja tv-sarjat sisältävät ilmasta otettua videokuvaa. Ennen ilmassa kuvaamiseen vaadittiin helikopteri sekä pilotti. Tämä vaati paljon resursseja sekä ennakkosuunnittelua. Nykyisin yksi henkilö pystyy lennättämään dronea (kamerakopteria) ja kuvaamaan samanaikaisesti. Dronet ovat mahdollistaneet turvallisen ja resurssitehokkaan tavan kuvata ammattilaistason kuvaa ilmasta. Tuotantoyhtiöt ovat entistä vahvemmin lisänneet dronet osaksi työkalujaan ja siksi tarve ilmakehään soveltuville kuvauspaikoille on yleistynyt.

Usein tuotannon pääkuvauspaikoissa halutaan lennättää dronea. Pääkuvauspaikalla voidaan tarkoittaa paikkaa, jossa keskeisimmät kohtaukset tapahtuvat, tai paikkaa, jossa kuvataan useammin kuin yhtenä päivänä. Mahdollisuutta dronen lennättämiseen kuvauspaikalla on esimerkiksi tiedusteltu ennakkoon elokuvassa *Oma maa* (Pölonen 2018) ja tv-sarjassa *Sorjonen* (Mäkilaakso, Syrjä & Hiltunen 2019). (Kettunen 2021.)

Kun kuvauspaikalta haetaan esimerkiksi isoja rakennelmia tai luonnonmuotoja, voidaan ne valokuvata dronella ilmateitse. Jos tuotannolla on ennakkoon tiedossa haluamansa ilmakehän kuva, pystyy scoutti etsimään ja tallentamaan toivottuja ympäristöjä myös ilmakehään. Dronella katetaan suuria alueita ja päästään paikkoihin jonne kameran sijoittaminen olisi muuten mahdotonta tai haasteellista.

Scoutin käsissä drone toimii työvälineenä ilmassa olevien kuvaussuuntien etsimiseen. Kuvaajalle tai dronepilotille ilmatila on kuitenkin kuvausympäristö, eli käytännössä kuvauspaikka. Tärkein tieto mitä ilmassa olevasta kuvauspaikasta voidaan kerätä, on tarkastaa alueen lainsäädännölliset rajoitteet, kuten

maksimilentokorkeus. Muu kerättävä tieto liittyy dronelennätyksen perusteisiin. Esimerkiksi näkyvyyteen, ilmastoon, mahdollisiin rauhoitettuihin lintuihin ja muihin lentämiseen vaikuttaviin tekijöihin. Suomessa jokaisen dronepilotin on suoritettava EU:n droneasetuksen mukainen koe saadakseen luvan lennättää kameralla varustettua dronea. (Liikenne- ja viestintävirasto 2021.)

## **7 Kuvauspaikkojen ominaisuudet**

### **7.1 Tarinaa tukevat ominaisuudet**

Elokuvan, sarjan tai muun audiovisuaalisen teoksen visuaalinen tyyli rakentuu monista eri elementeistä, kuten aikakaudesta, johon tarina sijoittuu, genrestä tai sen esittämistä teemoista. Kuvauspaikka on yksi vahvimista visuaalisista vaikuttajista. Elokuvassa kuvauspaikat antavat lisäkerroksen tarinalle ja sen hahmoille (McCurdy 2011, 3). Ympäristöllä on keskeinen rooli, ei pelkästään kohteensa taustana vaan monitasoisena, syvänä ja ilmaisullisena ulottuvuutena. Ympäristöllä tarkoitetaan miljöötä, ulko- tai sisätilaa, tapahtumapaikkaa ja sen esineistöä. (Pirilä & Kivi 2017, 37.)

Elokuvan hahmot toimivat kuvauspaikan luomassa todellisuudessa. Jokainen käsikirjoittaja esittelee ympäristön ja kuvailee kuinka se vaikuttaa elokuvan hahmoin ja siihen, mitä he saavuttavat tai kokevat joka kohtauksessa. Tämän dynamiikan vuoksi kuvauspaikkaa voisi kutsua omaksi hahmoksi. (McCurdy 2011, 3.)

Verdeuren (2018) videoesseeissä elokuvan hahmot on poistettu digitaalisesti ja jäljelle jää vain lavasteet. Kyseessä on videoessee elokuvasta *The Apartment* (Wilder 1960) joka tunnetaan yleisesti klassikkona. Huomaamme kuinka kuvat tyhjästä asunnosta äänineen luovat mielenkiintoisen kokemuksen. Kuvauspaikka on videoesseen pääroolissa. Katsoja alkaa mahdollisesti kuvittelemaan minkälainen hahmo asunnossa asuisi, pelkästään kalusteiden ja sen yksityiskohtien perusteella. (Verdeure 2018.)



Kuvauspaikka voi tukea haluttua tunnelmaa ja tyyliä monin eri tavoin. Lännen-elokuvissa aavikkomainen korpimaa kuvaa sivistyneen maailman kaukaisuutta. Siellä esiintyvät hahmot ovat yhtä kovia ja julmia kuin ympäristökin. Sama pätee myös muihin audiovisuaalisiin teoksiin, kuten mainoksiin ja musiikkivideoihin. Varsinkin mainoksissa oikean mielikuvan luomiseen panostetaan, jotta esiteltävä tuote näkyisi toivotussa valossa. Esimerkiksi tv-mainoksessa esiintyvä onnellinen perhe sijoitettaisiin useasti idylliseen ja kauniiseen kotiin. Tällöin kuvauspaikan, eli kodin, on vastattava tyyliiltään ja visuaaliselta ilmeeltään tätä mielikuvaa.

Citizen Kane elokuvassa (Welles 1941) päähahmon vuoren päälle rakennettu koti Xanadu kertoo katsojalle paljon, visuaalisesti ja tarinakerronnallisesti. Tämä valtaisa kompleksi, josta löytyy kaikki mahdollinen, kuten eläintarha ja golfrata, kuvaavat sitä rikkauksien määrää joka Charles Foster Kaneella on. Kuitenkin lopua kohden katsoja pystyy päättämään, että vaikka materiaa onkin loputtomasti, kuolee Kane yksin ja lapsuutensa menettäneenä. Tätä tunnetta vahvistaa kuvauspaikan ympäristö ja rakennetut lavasteet. Voidaan päätellä, että kuvauspaikka on oikein käytettynä vahva kerronnallinen väline.

## **7.2 Mitä kuvauspaikka antaa, jota ei saada studiosta?**

Termillä production value tarkoitetaan tuotannollista laatua, joka syntyy teoksen teknisten ansioiden mukaan (Kench 2021). Kuvauspaikat nostavat tuotantolaatua olemalla aitoja ympäristöjä, jonka kanssa teoksen hahmot ovat vuorovaikutuksessa. Tuotantolaatu paranee tilanteessa, jossa esimerkiksi lumiseen maisemaan sijoittuva kohta kuvataan ulkona aidossa luonnonlumessa.

Tuotantolaadun merkitys nousee esille silloin, kun vertaillaan studion ja kuvauspaikan hyötyjä ja haittoja. Suomalaisessa elokuvatyökulttuurissa ajalliset ja materiaaliset resurssit ovat suhteellisen alhaiset, eli työvälineet hallita ja muokata annettua todellisuutta ovat pienet. Tämä korostaa kuvauspaikan valinnan merkitystä. (Peltola 2021.)

Ominaisuutena haltuunotettavuus ja kontrolli ovat isoimpia syitä miksi studioita käytetään. Samoja ominaisuuksia on vaikeampi löytää kuvauspaikalta mutta niiden poissaolo mahdollisesti tarjoaa jotain, mitä ei ole mahdollista saada studiosta. Tällainen ominaisuus on usein sellainen, jota ei voida ennakoida, kuten yllättävät sääilmiöt.

Ominaisuutena aitoutta on hyvin vaikeata kopioida studioympäristössä. Jos tarina sijoittuu oikeaan paikkaan, kuten Helsinkiin tai Joensuuhun, on jo pelkästään tuotantolaadun ja uskottavuuden vuoksi kannattavampaa kuvata se paikka, joka vastaa myös tarinan sisältöä. Kuitenkin tilanteissa, joissa tarina ei sijoitu mihinkään tiettyyn alueeseen tai paikkaan, tuovat kuvauspaikat tarinan uskottavuuteen omaa arvoansa. Esimerkiksi todellinen metsä kuvauspaikkana näyttäytyy katsojille aitona metsänä, vaikka se sijoittuisikin fiktiiviseen maailmaan.

### **7.3 Kuvauksellisuus ja esteettisyys**

Elokuvaaja Pietari Peltolalle (2021) kuvauspaikan kuvauksellisuus merkitsee tasapainoa, jossa kuvausympäristön rajaukselle tarjoamat elementit järjestyvät rajasta ja polttoväliä ajatellen jonkinlaiseen harmoniaan. Kuvaaja miettii asioita tulevan katsojan silmin: mitä linssit, rajaus ja kaikki muu suhteessa mahdolliseen kuvauspaikkaan jättää katsojalle. (Peltola 2021.)

Yleistäen, moderni ruokakauppa ja perinteinen kerrostaloasunto ovat esimerkkejä harmonian vastakkaisilta suunnilta. Ruokakaupassa monenkirjavat tuotteet ja kirkkaat mainostaulut ovat monesti haastavia ja näyttävät kuvassa liian sekavilta ja levottomilta. Kun taas kerrostaloasunnossa huoneiden usein ollessa valkoisia laatikoita, tarjoavat ne visuaalisesti hyvin vähän. (Peltola 2021.)

Kuvauspaikan kuvauksellisia ominaisuuksia ovat esimerkiksi muodot, pinnat ja syvyydet. Tämän lisäksi tekstuurit, värit ja valoisuus vaikuttavat kaikkiin muihin ominaisuuksiin. Se miten jokin kuvauspaikan muoto, kuten pieni mäki,

näyttäytyy kameran linssin läpi katsottuna, on kaikkien visuaalisten ominaisuuksien, asettelun ja rajauksen summa.

Kuvaussuunnitelmassa katseensuunta suunnitellaan niin, että katse kiinnittyy haluttuun kohteeseen mahdollisimman vaivattomasti. Kohde voi olla esimerkiksi ruudulla esiintyvä hahmo. Kohdetta kehystävästä ympäristöstä haetaan tällöin jonkinlaista värien ja muotojen harmoniaa, graafista selkeyttä ja jopa pelkistyneisyyttä, jotta ylimääräiset asiat eivät kilpaile huomiosta (Peltola 2021).

Syvyyden illuusio on yksi esimerkki kuvauspaikan esteettisistä ominaisuuksista. Kuvakentän huomattavan syvyyden runsas ja näkyvä käyttö tietyissä 1940-luvun elokuvissa, Citizen Kanesta lähtien, koettiin todellisena löytönä (Aumont, Bergala, Marie & Vernet 1996, 38). Elokuvassa Citizen Kane (Welles 1941) syvyyden illuusio oli yksi niistä tekijöistä, joka toi elokuvalla paljon arvostusta. Se mitä esteettisiä keinoja hyödynnetään nykyaikaisessa elokuvanteossa, on osittain peräisin elokuvanteon historiasta.

Kuvauspaikkojen esteettisiä arvoja on vaikeata vertailla keskenään. Oikeat henkilöt kuvauspaikan estetiikan analysointiin ovat lopulta tuotannon ohjaaja ja kuvaaja. Mitkä ominaisuudet ovat heille arvokkaita, riippuu heidän omista estetiikan arvoistaan, sekä itse projektista, jota varten he ovat analysoimassa kuvauspaikkaa. Estetiikan arvo vaihtuu myös kontekstin muuttuessa.

Keskittyessä elokuvan estetiikkaan, olisi kuvauspaikkoja katsottava elokuvallisuuden näkökulmasta. Esteettiset arvot, joita kuvauspaikoilta tallennetaan, voisivat silloin vastata niitä samoja elokuvakasvatuksen kautta saatuja arvoja, joita nykyajan ohjaajat ja elokuvaajat myös mahdollisesti edustavat ja suosivat. On kuitenkin varsin selvää, että estetiikan filosofian ja kuvauspaikan yhteensovitus vaatisi runsaasti enemmän pohdintaa, kuin mitä tämä opinnäytetyö on valmis tarjoamaan.

## 7.4 Kuvauslupa ja hinta

Jokaiselle kuvauspaikalle tulisi hankkia kuvauslupa. Lupa suojelee tuotantoyhtiötä, kuvauspaikan omistajaa sekä itse tuotantoa yllätyksiltä. Lupa on osoitus toiminnan ammattimaisuudesta ja antaa vapauden käyttää kuvauspaikkaa luvan määrittelemien tavoin. (McCurdy 2011, 25.) Kuvausluvun sisältö vaihtelee tuotantoyhtiön ja kuvauspaikan mukaan. Kuvauslupa voidaan määrittellä ehdot hyvinkin yksityiskohtaisesti. (Kettunen 2021.)

Suomessa kuvauslupaa ei tarvita julkisella paikalla, kuten puistoissa tai vastaavilla kaupungin alueilla. Jos julkinen alue vaatii erikoisjärjestelyjä, kuten liikenteen pysäytystä, on silloin haettava erillinen lupa. Tällöin myös kuvausluvun hankkiminen on luonnollista.

Millainen korvaus kuvauspaikan käytöstä maksetaan, vaihtelee tapauskohtaisesti. Se voi olla suora rahasumma, lahjakortti tai esimerkiksi lomamatka. Jos kuvauspaikkana on omakotitalo ja siinä asuva perhe pitää sijoittaa muualle kuvausten ajaksi, voidaan heille tarjota korvauksena esimerkiksi kylpylälomaa. Jotkut tuotantoyhtiöt tekevät myös yhteistyösopimuksia eri hotelliketjujen kanssa. (Kettunen 2021.)

Eniten hintaa määrittelee kuvauspaikkoihin omistettu budjetti ja tarve. Jos lokaatio on yksi tuotannon tärkeimmistä kuvauspaikoista ja soveltuu siihen mainiosti, voidaan siitä antaa suurempi korvaus. Hintaa määrittelee merkittävästi se, kuinka helposti lokaatio on lavastettavissa ja kuinka monta kasa- ja purkupäivää se vaatii. (Kettunen 2021.)

Riippuu myös omistajasta minkä hän kokee oikeaksi korvaukseksi. Jos omistaja pystyy vaivattomasti muuttamaan mökilleen kuvausten tapahtuessa hänen kodissaan, voi hänelle korvaus olla hyvinkin pieni. Sama koskee tyhjillään olevia rakennuksia yms. Kaikkien kuvauspaikkojen hinta on kuitenkin tapauskohtainen. (Kettunen 2021.)

## 7.5 Lavastus ja lavastussunnittelu

Päälavastajan tutustuessa kuvauspaikkaan hän keskustelee ohjaajan ja kuvaajan kanssa siitä, missä ja minne kuva tulee rajautumaan. Tällöin lavastaja mittaa lavasteiden lopulliset paikat. Tärkeintä tietoa lavastajille on, mikä tulee näky-mään kuvassa ja mikä ei. Lavastajalle on erityisen tärkeitä tallentaa mahdollisimman paljon tietoa ensimmäisellä käynnillään. Myös käsikirjoituksen perusteellinen tuntemus on oleellista parhaan mahdollisen tuloksen saamiseksi. (McClellan 2020, 35–36.)

Mittaaminen joko rulla- tai lasermitalla auttaa lavastajaa hahmottamaan kuvauspaikan skaalaa. Valmiiseen pohjapiirustukseen, tai piirrettyyn sellaiseen, voidaan luonnostella lavasteiden sijaintia ja kokoa. Lopulta mitat välitetään 3D-mallintamiseen tarkoitettuun ohjelmaan, jossa lavasteita voidaan suunnitella ennen niiden valmistamista. Lavasteita voidaan suunnitella myös piirtämällä tai leikkaamalla niitä pahville tai paperille.

Jos lavastaja tietää tarkalleen kameran paikan ennakkoon, voi hän ”huijata” katsojaa rakentamalla vain sen mikä näkyy kuvassa. Tällöin valtava kymmenmetri-nen kirkonovi voi todellisuudessa olla lavasteena kaksimetrinen, jos kuvasuunnitelmassa kuva rajautuu vain pään yläpuolelta. (McClellan 2020, 34.) Mielikuvituksen, elokuvakerronnan tunteminen, ja ennakkosuunnittelu muodostavat ta-van, jolla kuvauspaikkoja käytetään ja lavastetaan.

Resurssien salliessa kuvauspaikkoja voidaan rakentaa tyhjästä. Esimerkiksi tv-sarjaa *Babylon Berlin* (Handloegten, Borries & Tykwer 2017) varten rakennettiin kokonainen kortteli, jonka julkisivut olivat täysin muunneltavissa (X Filme Creative Pool 2017). Kortteli oli rakennettu modulaarisesti ja vastasi tyyliltään 1920-luvun Berliiniä, johon sarjan tarina sijoittuu. On huomioitavaa, että sarjan kahden kauden budjetti oli yli 50 miljoonaa euroa, joka teki siitä kalleimman ei-englanniksi puhutun tv-sarjan (Roxborough 2018).

Kontiolahdessa kuvattiin *Karjalan kunnailla* (Pölönen, Virtanen, Matikainen, Mustonen & Putkinen 20019) -televisiosarjaa sitä varten rakennetussa

filmikylässä. Sarjan kuvausten päätyttyä filmikylä toimi hetken matkailukohdeena. Tämän jälkeen toiminta filmikylässä hiipui ja tuli lopulta päätökseensä vuonna 2013 (Rummukainen 2013).

Voidaan päätellä, että vaikuttavaa lavastussuunnittelua voidaan harjoittaa myös studion ulkopuolella. Tämä vaatii tietyn määrän resursseja, jotka on suhteutettu itse toteutukseen. Tavoitteisiin pääsyä voidaan edesauttaa välittämällä monipuolista informaatiota kuvauspaikalta ennakkoon ja ottamalla lavastajat vahvemmin ennakkosuunnitteluun sekä itse kuvauspaikkojen valintaprosessiin mukaan.

Lavastajalle tärkein kuvauspaikan ominaisuus ei välttämättä löydy samasta paikasta missä kuvataan vaan sen ympäriltä. Ominaisuutena, työtilan saatavuus vaikuttaa lavastusmahdollisuuksiin merkittäväällä tavalla. Jos lavasteet tulevat käyttöön kuvauspaikalle eikä studioon, on ne usein rakennettava jossain muualla, kuten siihen tarkoitettulla verstaalla. Lavasteita on mahdollista rakentaa myös suoraan kuvauspaikalle, mutta tämä vaatii silloin kuvauspaikan haltuunotamista ennakkoon, mikä itsessään vaatii lisää resursseja. Jos elokuvan toteutus vaatii runsaasti lavasteita, niin silloin työ- ja säilytystila on melkein pakollinen. Tällöin kuvauspaikatkin tullaan valitsemaan näiden tilojen saatavuuden perusteella.

Uudelleenkäytettäviä lavasteita käytetään varsinkin studioympäristöissä. Niitä voitaisiin hyödyntää entistä enemmän myös kuvauspaikoilla, jotka sijaitsevat alueilla, joissa studioita ei ole mahdollista käyttää. Tulevaisuudessa kestävämmät tuotantomethodit tulevat olemaan ensisijainen tapa tehdä sisältöjä, jonka vuoksi lavasteitakin tullaan kierrättämään entistä enemmän. Monipuolisia uudelleen käytettäviä lavasteita voivat esimerkiksi olla siirreltävät ja uudelleenmaalattavat seinät ja äänieristeillä päällystetyt lattiat ja katot.

## 7.6 Dokumentit

Dokumenteissa kuvauspaikkoja etsitään samalla tavalla kuin käsikirjoitetuissa elokuvissa ja tv-sarjoissa. Dokumenteissa scouttaaminen eroaa kuitenkin normaalista siten, että kuvauspaikkoja voidaan etsiä jo tuotannon suunnitteluvaiheessa. Dokumenttielokuvantekijä etsii fyysisiä ja sosiaalisia ympäristöjä, joissa hän voi käsitellä haluamaansa teemaa tai aihetta (Aaltonen 2011, 93). On mahdollista, että elokuvan päähenkilöt voivat löytyä vasta kuvauspaikkoja etsiessä.

Aaltonen (2011) opastaa kirjassaan *Seikkailu Todellisuuteen*, kuinka kuvauspaikkoja etsitään dokumenttielokuvan suunnitteluvaiheessa. Riippuen aiheesta ja tavasta, jolla dokumentin aihetta käsitellään, voi sen tekijöiden suhde kuvauspaikkaan olla puhtaasti teknillinen. Esimerkiksi haastatteludokumentissa voidaan haastattelut toteuttaa studiossa, jolloin lopputulos voi olla hyvinkin kliininen. Kuitenkin kuvauspaikalla on parhaimmillaan dramaturginen tai jopa metaforinen merkitys. (Aaltonen 2011, 94.)

Virpi Suutarin tehdessä yhdessä Susanna Helkeen kanssa elokuvaa *Joutilaat* (2001) he etsivät ensin miljöitä, ”elokuvallisia näyttämöitä”, ja vasta sitten elokuvan henkilöitä. Ohjaajat kiertelivät useilla pienillä paikkakunnilla, Hyrynsalmella, Sotkamossa, Suomussalmella, Puolangalla ja Vaalassa, ennen kuin löysivät mieleisensä maiseman ja sieltä sitten elokuvan päähenkilöt. (Aaltonen 2011, 94.)

Dokumentin suunnitteluvaiheessa dokumentaristi uppoutuu ympäristöön ja tutustuu sen ihmisiin. Tällöin hän ei välttämättä mieti kuvauspaikkojen teknistä toteutusta vaan keskittyy aistimaan vallitsevaa ilmapiiriä ja sen rutiineja. Sosiaaliin miljöön lähestytään harkiten ja niin, että luottamus rakentuu siellä olevien ihmisten ja dokumentaristin välillä. (Aaltonen 2011, 95.)

Dokumenttielokuvassa kuvaus suunnitellaan valon ja äänen ympärille. Varsinkin luonnollisilla valonlähteillä on merkittävä vaikutus kuvauspaikan valintaan. Äänittämisen kannalta on myös pohdittava ympäristön vaikutusta mahdollisten haastattelujen toteutukseen.

## 7.7 Saavutettavuus ja logistiikka

Kuvauspaikan saavutettavuus vaikuttaa suoraan käytettävissä oleviin resursseihin. Mitä kauempana ja vaikeapääsyisempi kuvauspaikka on, sitä enemmän on omistettava aikaa, rahaa ja työvoimaa sen hyödyntämiseksi. Saavutettavuus on yksi tärkeimpiä ominaisuuksia, jota kuvauspaikalta voidaan arvioida ennakkoon. Kuvauspaikka voi olla kuvasuunnitelmiin nähden liian ahdas, kuvausten aikatauluun ja logistiikkaan nähden liian vaikeapääsyinen tai valaisu- ja lavastusresursseihin nähden liian iso ja työläs. Tällöin visuaalisesti kiinnostavakin lokaatio voi osoittautua käytännön toteutusta ajatellen mahdottomaksi. (Peltola 2021.)

Kuvauspaikan valintaan vaikuttaa merkittävästi se, kuinka hyvin kalusto saadaan siirrettyä sinne. Esimerkiksi hissittömässä kerrostalossa raskaan kaluston siirtäminen ylimpään kerrokseen on hankalaa. Se kuluttaa enemmän aikaa sekä työryhmän voimia. Kuvauspaikkajärjestäjän on kuvauspaikkaa arvioidessaan mietittävä ratkaisuja kaluston siirtämiseen. Tällöin kommunikaatio sekä ennakosuunnittelu tuotannon kanssa korostuu. Voidaan miettiä, onko esimerkiksi talvella mahdollista siirtää kalusto syrjäisempään paikkaan moottorikelkkojen ja pulkkien avulla.

Toisinaan tulee tilanne missä kiinnostava, mutta alkuperäisiä tarpeita vaikeasti palveleva kuvauspaikka, onkin itsessään niin hyvä ja inspiroiva, että suunnitelmia muutetaan ja ne sovitetaan paikan ehtojen mukaiseksi. Esimerkiksi jos johonkin paikkaan ei ole resursseja tehdä yövalaisua, kohtausta voidaan sisällöllisesti muuttaa päivällä tapahtuvaksi. (Peltola 2021.)

Yksi kuvauspaikkajärjestäjän tehtävistä on ajo-ohjeiden laatiminen ja siihen kuuluu myös pysäköinnin suunnittelu. Ajo-ohje on kuvausryhmälle lähetettävä tiedote, josta tulee selville kuvauspaikan osoite sekä paras reitti. Tällöin on huomioitava joskus isonkin autosaattueen kookkaimmat autot, jotka eivät aina mahdu kulkemaan kuvauspaikkakunnan ahtaimpia katuja pitkin tai matalimpien siltojen läpi (Pirilä & Kivi 2010, 72).



Turunen (2021) mainitsee kuinka hän käyttää Adobe Photoshopia pysäköinnin suunnitteluun. Kuvauspaikasta otetaan ensiksi satelliittikuva ja se viedään kuvanmuokkaussovellukseen. Tämän jälkeen kuvan päälle lisätään neliöitä, jotka ilmaisevat minne mikin auto pysäköidään. Jokaisen osaston autot ovat värikoodattuna omilla kerroksilla ja niihin voidaan lisätä tekstiä ja muita ohjeita. Pysäköintiohjeet lähetetään tuotantoryhmälle ajo-ohjeiden liitteenä. (Turunen 2021.)

Pysäköinti suunnitellaan käytössä olevan kaluston ja kuvauspaikan saavutettavuuden mukaan. Tärkeää kalustoa kuljettavat ajoneuvot, kuten valo-, grip- ja kamera-auto sijoitetaan niin, ettei kalustoa tarvitse kantaa pidemmälle kuin on tarve. Tärkeimmät kuljetusajoneuvot sijoitetaan mahdollisimman lähelle kuvauspaikkaa. Aikaa ei voida menettää kulkiessa kuljetusajoneuvon ja setin välillä. Siirryttäessä seuraavalle kuvauspaikalle voidaan autoja sijoitella uudelleen tai viedä suoraan settiin lastaamisen ajaksi. (McCurdy 2011, 133.)

Jos kuvauspaikalle ei voi tehdä laillisesti pitkäaikaista pysäköintiä, pitää siihen hankkia erikoislupa. Erikoispysäköintilupia haetaan kaupungilta ja siihen tarvitaan yleensä vastaavan viranomaisen hyväksyntä. Lupaa anovalla pitää olla enakkoon selkeät suunnitelmat pysäköinnille. (McCurdy 2011, 201.)

Kuvauspaikan ominaisuutena pysäköinnin helppous on merkittävä tekijä. Kuvauspaikkaa etsiessä tulisi selvittää, missä on lähin paikka pysäköinnille. Myös se kuinka pitkään saa pysäköidä, onko paikka ilmainen vaiko maksullinen ja kuka omistaa pysäköintipaikan on tärkeitä tietoja kuvauspaikkajärjestäjälle.

## **7.8 Sähkövirta**

Vaikka akkutekniikka onkin kehittynyt jo pitkälle, tarvitaan kuvauspaikalla sähkövirtaa. Ulkokuvauspaikoillakin akut on ladattava jollain tapaa, jotta kuvaukset eivät keskeytyisi. Sisätiloissa sähkön saanti on helpompaa mutta silloin on sovitava myös korvauksesta kuvauspaikan omistajan kanssa. Veden- ja sähkönkulutus on hyvä ottaa huomioon kuvauslupaa muodostaessa.

Kuvauspaikkajärjestäjän on hyvä tarkastaa ennakkoon, mistä löytyvät verkkopistokkeet ja mahdollisesti lähteet voimavirralle. Asia on varmistettava viimeistään tech recen aikana, jolloin mietitään, saadaanko virta suoraan kuvauspaikalta vai pitääkö se tuottaa generaattorin avulla. Varsinkin valaisijalle tämä on hyvin oleellista tietoa.

Ennakkoon on hyvä selvittää, mistä löytyy sähköpäätaulu, katkaisimet ja sulakkeet. On hyödyllistä myös nimetä ne, ellei ne ole jo valmiiksi nimettyinä. Tämä auttaa kuvausten sujuvoinnissa, jos esimerkiksi ilmastointi on sammutettava äänityksen ajaksi. Virranlähteet on hyvä jakaa osastojen kesken niin, että esimerkiksi valoryhmällä on oma virtapiirinsä ja maskiryhmällä omansa. Näin varmistetaan virran riittäminen kaikille ja verkkopiirin tasainen kuormitus.

## **7.9 Yleiset tilatarpeet kuvauspaikalla**

Tuotannolla on oltava tilaa, joka tukee työskentelyä kuvauspaikalla ja sen ympärillä. Tällainen tila voi yksinkertaisuudessaan olla vessa, jota ilman kuvauspaikan käyttö jo hankaloituu. Jos kuvauspaikalla ei ole vessaa, pitää tuotannon silloin vuokrata esimerkiksi peräkärryllä vedettävä bajamaja. Pelkästään jo bajamajan vuokraaminen kuvauspaikalle päiväksi, kysyy tuotannolta resursseja ja työvoimaa. Tämän vuoksi kuvauspaikalta haetaan myös käytännöllisiä ominaisuuksia, taiteellisten ominaisuuksien lisäksi.

On tiedostettava, että kuvausryhmän koko voi tiettyinä kuvauspäivinä olla yli 30 tai 50 henkilöä. Tähän numeroon lisättäessä kaikki näyttelijät ja avustajat, nousee kokonaismäärä silloin korkealle. Vaikka kameran edessä näkyisikin vain kaksi näyttelijää, voi sen takana olla viidenkymmenenkertainen määrä ihmisiä.

Avustajat esiintyvät elokuvissa taustanäyttelijöinä, joilla ei ole repliikkejä. Sotaelokuvat ja eepiset elokuvat työllistävät avustajia suurissa määrissä (Wikipedia 2021b). Kuvauspäivät, jotka sisältävät isoja joukkokohtauksia, vaatii tilaa kuvauspaikalla mahdollisesti jopa sadoille ihmisille. Ääripään esimerkki on

kohtaus elokuvassa Gandhi (1982), joka sisälsi yli 300 000 taustanäyttelijää (Guinness World Records 2021).

Kuvaustaukojen ajaksi avustajille järjestetään omat odotustilat. Avustajat olisi hyvä sijoittaa erilleen muusta työryhmästä. Vastuu avustajien tiedottamisesta ja liikuttamisesta on toisella ja kolmannella apulaisohjaajalla. Kuvauspaikkajärjestäjä huolehtii avustajiin liittyvästä logistiikasta ja tilasta.

Kuvauspaikkajärjestäjä sopii kuvauspaikan ruokailu- ja saniteettipalveluista (Pirilä & Kivi 2010, 117–118). Ruokailun ollessa kuvauspaikalla, pitää sinne järjestää tarpeeksi tilaa kaikille pöydille, tuoleille ja teltoille jonne työryhmäläiset voivat mennä syömään. On otettava myös huomioon, onko ruokailu porrastettua ja syökö tietty osasto erillään muista.

Base campiksi voidaan kutsua kuvauspaikan läheisyydessä olevaa aluetta, jonne kaikki kalustoajoneuvot, maskibussi, trailerit ja muut autot on sijoitettu. Tämän alueen yhteyteen voidaan sijoittaa myös catering-, tuotanto- ja taukotilat, jolloin toiminta on keskitettyä. (McCurdy 2011, 136.)

Monitoripiste on pimennetty huone, telttä tai muu valolta suojattu alue, jossa kuvaussihteeri ja mahdollisesti ohjaaja ja tuottaja seuraavat kamerasta välitettävää kuvaa ottojen aikana. Monitoripisteen pystyttää videoassistentti ja hän on vastuussa sen toimivuudesta. (Crimson Engine 2019.) Nykyaikaisessa elokuva-tuotannossa moni osasto on riippuvainen kamerasta välitettävästä kuvavirrasta. Tämän vuoksi kuvauspaikkoja suunnitellessa on tiedostettava tämäkin tilallinen tarve. Nykyaikaisilla langattomilla lähettimillä voidaan kasvattaa monitorointipisteen ja kameran välistä etäisyyttä satoihin metreihin, mutta mitä lähempänä ne ovat toisistaan, niin sitä paremmin ne pystyvät tukemaan kuvauksia.

## **7.10 Näyttelijät kuvauspaikalla**

Kuvausten aikaan näyttelijät tarvitsevat henkilökohtaisen tilan valmistautuakseen. Heidän työnsä vaatii keskittymistä, jonka kautta he pystyvät ilmaisemaan

roolihahmoaan, tai itseään paremmin. Tämä voi olla esimerkiksi repliikkien ker-  
taamista tai ohjaajan kanssa kasvotusten käytävää keskustelua. Pienimmissä-  
kin tuotannoissa näyttelijöiden hyvinvointi on kuvauspäivien tärkeimpiä priori-  
teetteja. Eturivin ja kansainvälisten näyttelijöiden ollessa tuotannossa mukana,  
on heidän hyvinvointinsa otettava entistä paremmin huomioon.

Jos kyseessä on teatterikiertoon tuotettava elokuva, on SAG-AFTRA (The  
Screen Actors Guild - American Federation of Television and Radio Artists) -jä-  
senille liiton sopimuksen mukaan järjestettävä oma puku/maskihuone lokaati-  
ossa. Jos näyttelijöitä on kymmenen tai vähemmän, on tällöin jokaiselle oltava  
oma huone. (SAG-AFTRA Basic Agreement, 2014, 71.) Varsinkin kansainvälis-  
ten tuotantoyhtiöiden tullessa Suomeen, on erilaisten liittojen väliset sopimukset  
otettava huomioon, myös lokaatioiden suhteen.

Puvustus- ja maskeeraustilan tarkoitus on olla rauhoitettuna muusta toimin-  
nasta. Ulkona kuvatessa tila voi olla myös teltta tai vain syrjässä oleva alue,  
jossa muu työryhmä ei työskentele. Maskibussi soveltuu myös tähän tarpee-  
seen.

Kuvauspaikkavalintoja tehdessä olisi järjestäjän tiedusteltava etukäteen tuotan-  
non ja varsinkin näyttelijöiden tarpeet taukotilojen suhteen. Tuotannon salliessa  
näyttelijöille voidaan vuokrata oma vedettävä asuntovaunu/traileri, joka toimii  
heidän henkilökohtaisena taukotilanaan koko tuotannon ajan. Tilan tai resurs-  
sien ollessa rajalliset, muun työryhmän taukotila voi toimia myös näyttelijöiden  
yhteisenä taukotilana.

## **7.11 Värit**

Elokuvan väripaletti muotoutuu luonnollisesti usein kuvauspaikkojen huolellisen  
valinnan avulla (Lumet 1995, 118). Suomessa luonto ja sen vuodenajat antavat  
ulkokuvauspaikkoihin luonnollisesti vaihtuvan väripaletin. Vuodenajat tarjoavat  
myös tarinankerronnallisen lisäkerroksen. Kevättä voidaan käyttää kertomaan  
uuden alkua ja syksyä vanhan loppumiseen.

Jos kuvauspaikoiksi etsitään taloja tai muita sisätiloja, on hyvä varmistaa, voidaanko seiniä mahdollisesti maalata uudelleen. Kuvauslupaan voidaan erikseen määritellä ehdoksi se, että seinien värit palautetaan alkuperäiseksi kuvausten jälkeen. Yleinen tapa on aina jättää kuvauspaikka parempaan kuntoon kuin sinne saavuttaessa.

Ohjaajalla on lopullinen päätösvalta siihen, mikä teoksen lopullinen värimaailma on. Se rakennetaan kuitenkin yhteistyössä muiden kanssa, varsinkin puvustajan, lavastajan ja kuvaajan kanssa. Kuvauspaikka voi tukea värimaailman valintaa tai sitten se muutetaan tukemaan sitä.

Värit kommunikoivat tunteita. Värit voivat herättää tunteita, reaktioita tai muuttaa ajattelutapoja. Ne voivat virkistää, rauhoittaa tai nostattaa mielialaa. Väreillä on myös fyysisiä vaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa muun muassa ruokahaluun tai verenpaineeseen. (Color Psychology 2021.)

Värillä on kuvauspaikan ominaisuutena suuresti merkitystä. Siksi sitäkin pitäisi osata mitata ja tallentaa, jos kuvauspaikkoja halutaan hyödyntää niiden koko potentiaalilla. Väripalettien tallennukseen voidaan käyttää eri sovelluksia. Yksi vaihtoehtoista on Adobe Color, joka valokuvan skannatessaan tuottaa viiden päävärin liuskan, jonka voi liittää esimerkiksi muun kuvauspaikasta tuotettavan infopakettin lisäksi.

## **7.12 Valoisuus**

Luonnonvalolla on merkittävä vaikutus kuvauspaikalla työskentelyyn. Sen kanssa työskentely vaatii joustavaa ajattelua ja valmistelua. Kuvauspaikkoja etsiessä olisi luonnonvalon tuomiin mahdollisuuksiin ja rajoitteisiin otettava erityistä huomiota. Hyvässä lokaatiossa valaisu ei tunnu pakottamiselta johonkin muuhun kuin mitä se tilan puolesta itse tarjoaa. (Peltola 2021.)

Nykyaikaisten työkalujen avulla voidaan kuvauspäivän aikana vallitsevaa luonnonvaloa ennakoida entistä paremmin. Tietoa auringonvalosta voidaan kerätä

esimerkiksi Sun Seeker -mobiilisovelluksella. Sovellus näyttää mistä suunnasta aurinko nousee ja laskee (kuva 3). Käyttäjä pystyy myös tarkastelemaan aurin-  
gonliikkeitä kalenterin avulla kuukausia eteenpäin. Tätä tietoa voidaan tallentaa  
ja sitä voidaan liittää muuhun kuvauspaikalta kerättyyn dataan. (ozPDA 2021.)



Kuva 3. Kuvakaappaus Sun Seeker sovelluksesta (iOS - v6.4).

Työryhmälle jaettavaan call sheetiin kirjataan yleensä kellonaika, jolloin aurinko nousee ja laskee. Tähän voidaan myös liittää sääennuste, mikäli call sheet lähetetään tarpeeksi lähellä kuvauspäivää. Tieto auttaa varsinkin kuvaajaa ja valaisijaa suunnittelemaan kuvauspäivien toteutusta ennakkoon. Yleensä valmistaudutaan kahteen tai kolmeen eri sääskenaarioon: täysi auringonvalo, puolipilvinen tai paksuin mahdollinen pilvikerros. Kova auringonvalo tai paksun pilvikerroksen pehmeä valo voivat muuttaa sitä, miltä asiat näyttävät radikaalisti keskenään. (Peltola 2021.)

Kuvauspaikkoja tallentaessa ennakkoon olisi valokuvien metatietojen liitteeksi kirjattava säätilanne ja muut luonnonvaloon vaikuttavat asiat. Kaikki tämä tieto auttaa varsinkin ohjaajaa ja elokuvaajaa hahmottamaan kuvauspaikkaa paremmin (McCurdy 2011, 91). GPS-tietoa voidaan myös yhdistää verkossa oleviin sää- ja karttasovelluksiin.

Käsikirjoituksessa slug line on kohtauksen otsikko, joka kertoo missä ja mihin aikaan päivästä kohtaaminen sijoittuu. Se voi olla aamu, aamupäivä, päivä, iltapäivä, ilta, loppuilta, yö tai aamuyö. (Field 2005, 221.) Se toimii erityisesti visuaalisena ohjeena. Valaistus voidaan rakentaa niin, että ikkunasta paistava valo vaikuttaa kamerasta katsottuna normaalilta keskipäivän valolta, vaikka todellisuudessa kohtaaminen kuvattaisiinkin myöhään illalla studion seinien sisällä.

Kultaiseksi tunniksi kutsutaan hetkeä, jolloin aurinko on juuri horisontin yläpuolella. Tällöin auringonvalo näyttyy lämpimämpänä ja pehmeämpänä. Näinä aikoina taivaan kirkkaus vastaa katuvalojen, kylttien, auton ajovalojen ja valaistujen ikkunoiden kirkkautta. "Tunti" kestää todellisuudessa noin kaksikymmentä tai kolmekymmentä minuuttia. (Ascher 2019, 428.) Vastavaloon kuvattaessa valo tulee kohti kameraa. Myötävalossa valo on samassa suunnassa kuvaussuunnan kanssa. Sivuvälössä valo tulee nimensä mukaisesti sivulta.

Elokuvaaja Pietari Peltolan (2021) näkemys on, että hallitsemattomassa luonnonvalossa oleva ympäristö voi visuaalisesti tarjota jotakin, mitä ei rahalla pysty synnyttämään ja toisaalta jotakin, mitä ei pystytä hallitsemaan. Kumpaa näkökulmaa tuo todellisuus palvelee, on valmistautumis- ja asennoitumiskysymys. (Peltola 2021.) Tälle näkemykselle löytyy esimerkkejä pienen sekä suuren budjetin tuotannoista. Pienissä tuotannoissa resurssit voivat olla niinkin rajalliset, ettei ole muuta mahdollisuutta kuin kuvata luonnonvalossa. Luonnonvaloa voidaan pehmentää, rajata pois tai heijastaa, mutta vaikutusmahdollisuudet kokonaisuuteen ovat lopulta rajalliset.

Luonnonvaloon yhdistetään useasti aitouden ja realismin tunnetta. Elokuvalla *The Revenant* (2015) oli yli 60 miljoonan dollarin budjetti, mikä on summa, joka olisi mahdollistanut tiukan kontrollin valaistuksen suhteen. Elokuva oli kuitenkin miltei kokonaan kuvattu luonnonvalossa. Ajatus pelkän luonnonvalon käyttämisestä syntyi siitä, että elokuvan tekijät halusivat katsojien tuntevan valkokankaan tapahtumien olevan oikeita. (Riley 2015.)

## 8 Ohjaajan ja kuvauspaikan suhde

Ohjaaja Sidney Lumet (1995) kertoo, että hyvä ohje kuvauspaikkoihin on valita alussa se paikka, jota muutetaan mahdollisimman vähän. Jos valittavana on kaksi yhtä hyvää sisä- tai ulkotilaa, otetaan se, joka on jo valmiiksi oikean värinen, ja se, joka muuttuu vähiten valojen käytöstä. (Lumet 1995, 118.)

Lumetille (1995) päätös kuvauspaikan valinnasta määrittäyty kahden tekijän välille. Hinnan ja muokattavuuden. Jos esimerkiksi kohtaus, jonka kuvaamiseen tarvitaan kaksi päivää, on kalliimpaa lokaatiossa kuin studiossa, valitaan kuvauspaikaksi tällöin studio. (Lumet 1995, 120.) Ulkokuvauspaikkojen kustannuksiin on otettava huomioon matkustukseen käytetyt resurssit.

Muokattavuudella tarkoitetaan mahdollisuutta/tarvetta esimerkiksi siirrettävien seinien käyttöön. Toisinaan kohtauksissa tarvitaan vaativia kameraliikkeitä tai teleobjektiivien takia etäisyyttä itse lavastukseen. Ellei tähän soveltuvaa kuvauspaikkaa löydy, on silloin mentävä studioon. (Lumet 1995, 120.)

Ohjaajan ja kuvauspaikan suhde on kokonaisvaltainen. Mitattavat ominaisuudet, jota ohjaaja etsii kuvauspaikalta voivat vaihdella kaiken mahdollisen välillä, esimerkiksi arkkitehtuurin, valoisuuksien tai hinnan välillä. Kaikki ominaisuudet, jota kuvauspaikoilta tutkitaan, palvelee siis myös ohjaajan työtä. Erityisesti ohjaajaa palvelevaa kuvauspaikkaa ei ole olemassa. On vain olemassa kuvauspaikkoja, jotka tukevat ohjaajan asettamia taiteellisia tavoitteita.

## 9 Kuvauspaikalla käynti

Kun järjestäjä esittelee lokaatioita ensimmäistä kertaa työryhmäläisille, voi se nykypäivänä tapahtua täysin etänä. Valokuvat infopaketteineen ladataan esimerkiksi Google Drive -pilvipalveluun, jonne pääsy on vain tuottajalle, ohjaajalle ja kuvaajalle (Turunen 2021). Järjestäjä on jo tässä vaiheessa alustavasti



varmistanut, että esiteltävät paikat ovat tekijöiden haltuun otettavissa ja soveltuisivat kuvauskäyttöön.

Valokuvista valikoidaan kuvauspaikat, jotka vastaavat tyyllisiin ja tunnelmallisiin tarpeisiin mahdollisimman hyvin, ennen kuin niihin mennään tutustumaan paikan päälle. Valokuvista voi melko nopeasti arvioida, kuinka paljon esitelty kuvauskohde on valmis tarjoamaan (Peltola 2021). Ensimmäinen yhteinen scoutti tehdään hyvissä ajoin, mahdollisesti edeltävänä kesänä, jos kyseessä on kesällä kuvattava tuotanto.

Kun ohjaaja, kuvaaja ja päälavastaja tulevat tutustumaan lokaatioon paikan päälle, niin silloin katsotaan konkreettisesti, ovatko ideat toteutettavissa tai mahdollisesti, ilman kompromissin tunnetta, sovitettavissa kyseiseen lokaatioon. Yhteistä käyntiä kuvauspaikalla voidaan viitata termillä recce. Tässä vaiheessa vertaillaan kuvauspaikkojen ominaisuuksia ja pohditaan, palveleeko se asetettuja tavoitteita. Jos kuvakerrontaan on esimerkiksi suunniteltu raskaampaa kalustoa vaativaa kameranliikettä, katsotaan, onko sille tilaa. Jos tunnelma tai jokin kuvauspaikalla on sellaisenaan vääränlainen tai vaatii työstöä, arvioidaan, minkälainen vaiva sen muokkaamisen vaaditaan ja sitten tehdään arvio, onko paikka tuon vaivan arvoinen. (Peltola 2021.)

Tech recce on viimeinen kerta, kun kuvauspaikalla käydään ennen kuvauksia. Lopullinen paikka on valittu ja kuvauspaikalla käydään suunnittelemassa enää käytännön asioita. Yleensä tällöin myös valaisija pääsee näkemään kuvauspaikan ensimmäistä kertaa. Tech recce nimitys viittaa ensisijaiseen tarkoitukseen kuvauspaikalla vierailuun, joka on teknisten asioiden läpikäynti. Tech reccen aikana kuvaaja ja ohjaaja voivat tehdä harjoitelmia esimerkiksi puhelimen kameralla, jolloin valaisija pystyy suunnittelemaan valaisun pystyttämistä ennakkoon (Turunen 2021).

Resurssien salliessa myös äänittäjä on otettu tech recceen mukaan, jolloin hän voi kuunnella kuvauspaikan luonnollista ambienssia. Äänittäjälle on tärkeätä kuulla kuvauspaikan kaikuisuus, ja se, mistä mahdolliset haitalliset äänilähteet

ovat peräisin. On selvítettävä, haittaako esimerkiksi lähellä oleva tehdas tai moottoritie äänityksen laatua. (Yewdall 2003, 35.)

## 10 Ympäristöystävällisyys

Kuvauspaikan valinnalla vaikutetaan kuvauksien ja tuotannon ympäristöystävällisyyteen. Ekosetti on audiovisuaaliselle alalle tarkoitettu opas ekologisesti kestävään toimintaan (Ekosetti 2021). Kestävän kehityksen kolme peruselementtiä ovat ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys, joista Ekosetti-opas painottaa ympäristökestävyyden näkökulmaa (Astikainen & Puolanne 2019, 3). Oppaan hankekumppaneina ja rahoittajina ovat toimineet Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK/Vieterituki, Audiovisual Producers Finland - APFI ry sekä Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu/Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos ja Insinööritieteiden korkeakoulu/Rakennetun ympäristön laitos. Opasta on toteutettu osana Aalto-yliopiston monialaista seed funding -hanketta "Sustainability in filmmaking (SUFİ)". (Ekosetti 2021.) Oppaassa on ohjeet ekologiseen toimintaan kuvauspaikalla. Erityisesti kuvauspaikan saavutettavuus vaikuttaa sen ekologisuuteen. Teknisestä infrastruktuurista eristäytyneet kuvauspaikat kuormittavat eniten ympäristöä.

Kotimaassamme Audiovisual Producers Finland - APFI on luomassa kestävä kehityksen strategian kotimaiselle av-alalle (APFI 2021a). Yksi sen hankkeista on tuoda av-tuotannoille käyttöön Albert hiilijalanjälkilaskuri, jonka tavoitteena on vähentää tuotantojen ympäristökuormitusta sekä lisätä ekologista tietoisuutta alalla, myös kansainvälisesti (Suomen elokuvasäätiö 2021).

APFI:n tehtävinä ovat suomalaisen audiovisuaalisen sisältötuotantoalan tuottajien edunvalvonta, kansainvälistymisen edistäminen, tekijänoikeuksien kollektiivinen hallinnointi sekä alan tapahtumien ja kilpailujen järjestäminen. APFI:n tavoitteena on tukea tuotantoyhtiöitä niin sopimus- kuin tekijänoikeusasioissa,

kehittää koko alan liiketoimintaa kilpailukykyisemmäksi sekä tehdä kotimaisia sisältöjä entistä tunnetummaksi kansainvälisillä markkinoilla. (APFI 2021b.)

Albert hiilijalanjälkilaskuri lanseerattiin vuonna 2011. Vuoteen 2020 mennessä yli 1300 tuotantoyhtiötä on laskenut yhteensä yli 7 500 tuotannon hiilijalanjäljen. (Albert 2020a.) Vuoden 2020–2021 raportissa erotellaan päästönlähteitä elokuva- ja tv-tuotannoissa. Raportissa on laskettu yhteensä 1855 tuotannon hiilijalanjälki (Albert 2021a). Siinä tuodaan esille, kuinka paljon päästöjä lokaatio ja studiopohjainen narratiivi tuottaa. Raportti sisältää vertailua varten dataa vuosilta 2018 ja 2019 ennen koronapandemiaa (Albert 2021b, 37).

Suurin osa päästöistä lokaatio- ja studiopohjaisissa narratiivituotannoissa oli peräisin henkilökuljetuksesta (27 %), josta seuraavana oli virran- ja polttoaineen kulutus kuvauspaikalla (24 %). Nämä ovat yhteensä yli 50 % kaikista päästöistä. (Albert 2021b, 38.) Kaukana olevaan kuvauspaikkaan on matkustettava pidempään, mikä tuottaa enemmän päästöjä. Kuvauspaikkojen yhdistämisellä säästetään aikaa sekä ympäristöä. Liikkumisen päästöjä minimoidaan vähentämällä matkustamisen määrää sekä valitsemalla ympäristöystävällisin liikkumistapa. Lokaatioista tulisi myös tutkia mahdollisuus sähköautojen lataamiseen. (Astikainen & Puolanne 2019, 11.)

Ilman sähköverkkoa, kuvauspaikalla on tuotettava virta generaattorien avulla. Ekosetti kehottaa suosimaan aurinko- ja tuulivoimaa. Kuvauspaikkajärjestäjän etsiessä lokaatioita hän tallentaa dataa auringonvalosta. Tämä sama data voisi energiankäytön lisäksi kehottaa myös ohjaajaa ja kuvaajaa hyödyntämään luonnonvaloa tehokkaammin. (Astikainen & Puolanne 2019, 9.)

Lontoossa pyritään pienentämään elokuva-, tv- ja mainostuotantojen ympäristöpäästöjä Green Screen ekohankkeella. Hanke on elokuvavirasto Film Londonin organisoima ja tarjoaa tietoa ja ohjeistusta ekologisempiin tuotantotapoihin. Hankkeen kautta osa suosituimmista lontoolaisista kuvauspaikoista antaa alennusta, jos tuotanto on rekisteröitynyt Green Screen -hankkeeseen ja sitoutuu noudattamaan vihreitä toimintatapoja (Film London 2021).

Screen New Deal on Albertin luoma raportti, joka ehdottaa tulevaisuuden visiota kestävämmälle audiovisuaaliselle alalle. Se kehottaa esimerkiksi av-alan toimijoita ylläpitämään kuvauspaikkapankkia, johon on listattu lokaatioita niiden ympäristöystävällisyyden mukaan. Lokaatioista kerrotaan esimerkiksi niiden energiatehokkuutta, sähkövirran puhtautta ja mahdollisuutta julkisten kulkuvälineiden käyttöön. (Albert 2020c.)

Alan toimijoiden tulisi myös suosia paikallisten työntekijöiden palkkaamista, jolloin ihmisten kuljettamisesta kuvauspaikalle ei syntyisi niin paljon päästöjä. Varsinkin ulkomailla kuvatessa, voivat lentomatkoista muodostuneet päästöt olla hyvinkin suuret, jos työryhmän saapuminen ei ole keskitettyä. Paikallisten työntekijöiden palkkaaminen voi osoittautua hyväksi valinnaksi silloin, kun kuvausympäristö on uniikki ja paikallistuntemus tulee tarpeeseen. (Albert 2020c.)

Biovessat, kasviöljyllä toimivat generaattorit ja virtuaalinen scouttaaminen ovat myös keinoja, jolla kuvauspaikalla kuvaamisesta voidaan tehdä ympäristöystävällisempää. Paikalliset auto- ja kalustovuokraamot, jotka vuokraavat sähköllä toimivia kulkuvälineitä, auttavat matkustuskilometrien ja päästöjen minimoinnissa. Paikallisuuden ja uuden teknologian merkitys korostuu jatkossa entisestään. (Albert 2020c.)

## 11 Visuaaliset tehosteet

Kuvauspaikkoihin voidaan hyödyntää tietokoneella tehtyjä visuaalisia tehosteita (VFX). Lokaation ei-haluttuja elementtejä, kuten aikakauteen kuulumattomia esineitä, on mahdollista poistaa VFX:n avulla. Suomalais-chileläisessä historiallisessa draamasarjassa Invisible Heroes (Kurvinen & Scherson 2019) kuvauspaikkoja on muokattu raskaasti VFX:n avulla. Sarjan VFX:n on toteuttanut suomalainen alan yritys Troll VFX. (Movie VFX 2020.)

Riippuen tuotannosta ja resurssien salliessa kuvauspaikkajärjestäjät vievät VFX-ryhmiä kuvauspaikoille ennakkoon datankeruuta varten. Datankeruu voi

olla 3D-mallintamista dronen tai järjestelmäkameroiden avulla. Dronella voidaan skannata jopa kokonaisia vuoristoalueita. Ison budjetin tuotannoissa kuvauspaikkoja käy skannaamassa erillinen LiDAR-skannaamiseen keskittynyt työryhmä. (Johansen 2021.)

Skannattuja kuvauspaikkoja voidaan arkistoida ja myöhemmin uusiokäyttää. Niitä voidaan hyödyntää monipuolisesti muokkaamalla niiden ulkoasua jälkeempään. Kuvauspaikoista tehdyt mallinnukset soveltuvat myös virtuaalituotantoihin käytettäväksi.

## **12 Virtuaalinen kuvauspaikka**

### **12.1 Virtuaalituotanto**

Virtuaaliset työtavat saivat sysäyksen eteenpäin koronapandemian aikana. Viime vuosina tuotantoyhtiöt ovat ottaneet virtuaalistudioita osaksi yhä isompia elokuva- ja televisiotuotantoja. Voidaan olettaa, että virtuaaliset työtavat tulevat yleistymään entistä enemmän teknologian kehittyessä. Viiden vuoden kuluttua virtuaaliset tuotantomenetelmät, työkalut ja kanavat on normalisoitu teollisuudessa kokonaan. (Koljonen 2021, 20.)

Suomessakin virtuaalisia studioita on otettu aktiivisesti käyttöön. Helsinkiin on rakennettu Pohjoismaiden ensimmäisen virtuaalituotantoon erikoistunut elokuvastudio (Lappalainen 2021). Myös Kajaaniin on rakenteilla elokuvastudio isomman elokuvakylän yhteyteen (Kähkönen 2020). On huomionarvoista, että studion rakentaminen on huomattava sijoitus suomalaisessa elokuvateollisuudessa, jossa resurssit ovat usein rajalliset.

Määritelmä virtuaaliselle kuvauspaikalle vaihtelee. Perinteisellä kuvauspaikalla ihmiset ovat yhteydessä työympäristöönsä olemalla fyysisesti paikalla samassa tilassa. Näyttelijät, kamera ja sen takana oleva työryhmä toimivat samassa ympäristössä. Studiassa ei ole mahdollista olla kontaktissa green screen -

tekniikan avulla luodun ulottuvuuden kanssa, koska se luodaan jälkeinpäin (Wikipedia 2021c). Sama pätee valkokankaalle tehdyn taustaprojisoinnin kanssa, koska näyttelijä ei esimerkiksi pysty ”hyppäämään” projektorin luoman kuvan sisälle.

Virtuaalistudiossa fyysinen tila yhdistyy pelimoottorilla luotuun tilaan. Näyttelijöitä ympäröivät led-näytöt, jossa toistetaan suorana toistettavaa videokuvaa ympäröivästä maailmasta, joka on tehty pelimoottorilla. Kamera on yhteydessä pelimoottoriin ja kuvaa molempia, pelimoottorin ja studion ympäristöä. (Insider 2020.)

## 12.2 Virtuaalinen scouttaaminen

Unreal Engine mahdollistaa työkalut virtuaaliseen scouttaamiseen (Unreal Engine 2021). Siinä työryhmäläiset laittavat VR-lasit päälle ja liikkuvat pelimoottoriin luodussa tilassa. Tämä toimii kuin VR-videopelejä pelatessa. Oikeita fyysisiä tiloja voidaan tallentaa volumetrisesti (toisin sanoen 3D:nä) ja siirtää VR-muotoon. Virtuaalinen scouttaaminen yhdistyy siis oikean maailman scouttaamiseen. (Koljonen 2021, 24.)

Voidaan olettaa, että tulevaisuuden scoutit tulevat etsimään entistä vaikeapäisempiä lokaatioita ja tallentavat niitä virtuaalista työskentelyä varten. Se mahdollistaa kuvaamisen (virtuaalisesti) syrjäisissä, tai muuten vaikeissa paikoissa, kuten erämaassa. Tallennettu tila siirretään pelimoottoriin ja sitä parannellaan poistamalla vanhoja elementtejä ja lisäämällä uusia. Lopuksi maailma siirretään studioon toistettavaksi, jonne työryhmän jäsenet siirtyvät työskentelemään virtuaalisesti. (Koljonen 2021, 22.)

Se jää nähtäväksi, halutaanko elokuvia tehdä tulevaisuudessa vain virtuaalisesti vai todetaanko, onko niitä mukavampi tehdä oikeassa lokaatiossa (Turunen 2021). Studioiden muuttuessa ympäristön ja resurssien kuluttamisen kannalta kestävämmäksi, nousevat hyödyt studiossa kuvaamisessa entisestään.

Esimerkiksi tarve kuvauspaikalle matkustamiselle katoaa kokonaan, jos kuvauspaikka tuodaankin virtuaalitudioon (Insider 2020).

## 13 Tulokset

Jo opinnäytetyön toteutuksen alkuvaiheissa tuli selkeäksi se, että ominaisuuksia kuvauspaikalta löytyy runsaasti. Tämä ajatus varmistui tutustuttaessa kuvauspaikkajärjestäjän työnkuvaan syvemmin kirjallisuuden ja tehtyjen haastattelujen keinoin. Tärkeimmiksi ominaisuuksiksi kaikista osoittautuivat kuvauspaikan kyky tukea tarinaa ja sen käytännöllisyys.

Se kuinka hyvin kuvauspaikka tukee tarinaa/teosta, vaikuttaa ominaisuuksista eniten siihen, miten tuotannon taiteelliset tavoitteet saavutetaan. Kuvauspaikka on hahmo, jonka rooli on keskeinen. Kun kuvauspaikka hahmona pystyy ilmaistamaan itseään onnistuneesti, tuo se teokseen lisäkerroksen, uuden ulottuvuuden, joka parhaimmassa tapauksessa nostattaa koko teoksen uudelle korkeammalle tasolle.

Käytännöllisyyttä arvioidaan varsinkin silloin, kun kuvauspaikan ja studion välisiä hyötyjä ja haittoja vertaillaan keskenään. Kuvauspaikan käytännöllisyys vaikuttaa suoraan tuotannon kahteen tärkeimpään käytettävissä olevaan resurssiin eli aikaan ja rahaan. Käytännöllisyyteen vaikuttavat esimerkiksi sijainti, koko ja haltuunotettavuus.

Virtuaaliset tuotantotavat ja ympäristöystävällisyys nousevat esille, kun kuvauspaikkoja katsotaan osana nykyaikaista ja alati tehokkaammaksi kehittyvää audiovisuaalista alaa. Opinnäytetyössä tuodut esimerkit muodostavat yhdessä vain pinnallisen katsauksen tapoihin, joilla kuvauspaikkoja tullaan mahdollisesti käyttämään tulevaisuudessa. Voidaan kuitenkin varmuudella todeta, että muutosta on jo tapahtumassa Suomessakin.

Mitä opinnäytetyössä esitellyistä työkaluista voidaan päätellä, on, etteivät ne välttämättä ole suoraan integroitavissa kuvauspaikkajärjestäjän työkalupakkiin. On kuitenkin tärkeätä pystyä mittaamaan ja tallentamaan ominaisuuksia mahdollisimman tarkkaan. Näin kuvauspaikkoja voidaan arvioida paremmin ja siten käyttää niitä niiden koko potentiaalilla. Esitellyt työkalut voivat toimia aloitteena kehitystyölle, jota ala tarvitsee uudistuakseen.

## 14 Pohdinta

Toiveenani on, että opinnäytetyö auttaisi näkemään ja löytämään kuvauspaikkoja sellaisista paikoista, josta niitä ei olla ennen osattu katsoa. Jatkossa uniikkien ja alkuperäisten kuvauspaikkojen arvo nousee, sillä niiden määrä vähenee sisällöntuotannon kasvaessa. Tämä olisi otettava huomioon varsinkin elokuvakomissiotoiminnassa, jossa tuotantoja halutaan houkutella alueelle ainutlaatuisilla kuvauspaikoilla.

Uusia kuvauspaikkoja voitaisiin löytää etsimällä niitä jokin tietty ominaisuus edellä, esimerkiksi muotojen tai valonlähteiden mukaan. Kaikkien opinnäytetyössä listattujen ominaisuuksien huomioon ottaminen heti alkuun rajoittaa etsintää ja vie vapauden tunnetta liikaa. Täydellisiä kuvauspaikkoja ei ole, ja tuotannotkin ymmärtävät sen. Luovuuttakin ruokkii vähiten se, jos kuvauspaikalla ei olisi mitään rajoitteita tai esteitä voitettavaksi. Joskus kuvauspaikan kyky tukea tarinaa painaa sen käytännöllisyyttä enemmän.

Se kuinka hyvin kuvauspaikka tukee tarinaa, osoittautui tärkeimmäksi ominaisuudeksi kaikista. Tämä herättää ajatuksia siihen, kuinka käsikirjoituksia kirjoitetaan kuvauspaikat mielessä. Ryynäsen (2021) mukaan pitäisi keksiä keinoja, jolla aktivoida ammattikäsitteittä kirjoittajia kirjoittamaan enemmän sisältöjä, jotka sijoittuisivat Pohjois-Karjalaan. Tämän lisäksi olen myös vahvasti sitä mieltä, että kuvauspaikkoja voidaan etsiä ja arvioida niiden taiteellisten ominaisuuksien kautta. Alkuperäisiä tarinoita ei pitäisi aina istuttaa tiettyyn paikkaan, vaan kuvauspaikan on mahdollista itsekin luoda tarinoita kerrottavaksi.



Jotta tuotantoja voitaisiin ohjata entistä monipuolisempiin kuvauspaikkoihin, olisi keksittävä ratkaisuja ja keinoja etäisyyksien pienentämiseksi. Joissakin tapauksissa ennakkoon määritelty kilometrimäärä on taiteellisesti rajoittava tekijä, varsinkin Pohjois-Karjalassa, kun esimerkiksi Joensuusta ei voida lähteä Lieksaan tai Nurmekseen etsimään kuvauspaikkoja. Tv-sarja Lovi (Tervo & Lehmusruus 2021) oli kuitenkin erittäin positiivinen esimerkki maakunnan kuvauspaikkojen monipuolisesta käytöstä.

Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset mahdollistavat myös nopean kehityksen av-alalla. Suomen ja EU:n tavoitteet kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa toimivat isoimpana suunnannäyttäjänä. On jo olemassa merkkejä siitä, että isot tilaajat, kuten Netflix, Disney, Amazon ja Telia tulevat jatkossa ostamaan vain sisältöjä, jotka on toteutettu kestäväällä tavalla. Yhteistyö tuotantoyhtiöiden kanssa vaatisi silloin esimerkiksi Albert-sertifikaattia.

Elokuvakomissiotoiminnassa kehitys voisi esimerkiksi näkyä ”vihreänä lisäkannustimena” jo olemassa olevaan tuotantokannustimeen. Tämän hetken paras houkutin kansainvälisille tuotantoyhtiöille on maksettava 25 % maksuhyvitys Suomessa toteutetun tuotannon kuluista. Tätä voitaisiin jatkokehittää vaatimalla tuotantoyhtiöiltä hiilijalanjälkiraporttia, jolloin heille myönnettäisiin vaikka 5 % lisähyvitys tai jokin vastaava rahallinen kannustin.

On ymmärrettävä, että Suomessa ja varsinkin Itä- ja Pohjois-Suomessa kuvauspaikkoja markkinoidaan niiden monimuotoisilla luontoarvoilla. Kansainvälisetkin tuotantoyhtiöt hakeutuvat Lappiin lumisten maisemien perässä. Olisi suomalaisilta alan toimijoilta silloin täysin vastuutonta olla muuttamatta toimintatapojaan, jotka itsessään tuhoavat sitä tärkeintä toimintansa mahdollistajaa. Ellei asiaan tule muutosta, niin silloin ei esimerkiksi enää voitaisi antaa tuotantoyhtiöillekään vakuututusta siitä, että talvella kuvattavaan tuotantoon saadaan aitoa luonnonlunta. Suomessa ollaan onneksi heräämässä tähän mutta sekin on valitettavan hidasta. Paikallisilta toimijoilta kaivattaisiin yhä enemmän aloitteellisuutta, vaikka rohkeimmille olisikin tarjolla isoja taloudellisia etuja.

Virtuaalisia tuotantotapoja tulisi ottaa Suomessa ja Pohjois-Karjalassa mahdollisimman nopeasti käyttöön. Parhaillaan alan kasvua estävä osaaja- ja tekijäpu-  
laa voitaisiin aluksi parantaa koulutuksen keinoin. Virtuaaliset tuotantotavat de-  
mokratisoisivat kuvauspaikkoja myös kansainvälisesti. Yhteistyömahdollisuudet  
virtuaalisten työtapojen kokeiluun ovat koulutus- ja yritysympäristössä runsaat.

Opinnäytetyön aiheena kuvauspaikkojen ominaisuudet olivat varsin laaja koko-  
naisuus. Jotta työ olisi voinut käsitellä aihealueitaan syvällisemmin, olisi sen  
eduksi ollut varata toteutukseen lisää resursseja sekä aikaa. Yhtenä ratkaisuna  
olisi voinut olla myös aiheen tarkempi rajaaminen, joka olisi mahdollistanut ai-  
heen yksityiskohtaisempaa käsittelyä. Koen olevani kuitenkin tyytyväinen loppu-  
tulokseen.

Työn tietoperustaa olisi vahvistanut puuttuneet haastattelut. Tarkoituksena oli  
haastatella myös tuottajaa ja ohjaajaa opinnäytetyötä varten. Koen kuitenkin,  
etteivät lisähaastattelut olisi viimeistelleet aihetta lopullisesti, vaan avanneet li-  
sää ovia tutkittavaksi. En myöskään usko, että teemahaastattelut pelkästään  
ovat oikea tapa lähestyä, vaan joku muu tapa, joka mahdollistaisi analyyttisem-  
piä vastauksia.

Sain opinnäytetyön toteutuksen aikana paljon oppia ja innostusta. Varsinkin tut-  
kimuksen aikana löydetyt uudet teknologiat ja työkalut herättivät mielenkiintoni  
tulevaisuutta kohtaan. Ammatillinen osaamiseni vahvistui huomattavasti, koska  
tutkimani kuvauspaikat ovat audiovisuaalisen sisällöntuotannon merkittävimpiä  
tekijöitä. Jää vain nähtäväksi, tullaanko käsitellyjä aiheita jatkokehittämään jon-  
kun tahon toimesta. Toivon kuitenkin työni tuottavan jotakin lisäarvoa suomalai-  
selle elokuvalla.

## Lähteet

- Aaltonen, J. 2019. Käsikirjoittajan työkalut. Helsinki: SKS.
- Albert. 2020a. Our 2019-2020 Annual Report is out. <https://wearealbert.org/2020/09/29/our-2019-2020-annual-report-is-out/>. 27.09.2021.
- Albert. 2020b. Annual Report 2019-20. [https://wearealbert.org/wp-content/uploads/2020/10/albert\\_AnnualReport\\_19-20.pdf](https://wearealbert.org/wp-content/uploads/2020/10/albert_AnnualReport_19-20.pdf). 27.09.2021
- Albert. 2020c. Screen new deal. <https://wearealbert.org/wp-content/uploads/2021/03/Screen-New-Deal-Report-1.pdf>. 23.12.2021.
- Albert. 2021a. Annual Review May 2020 – April 2021. <https://2021.wearealbert.org/>. 28.09.2021.
- Albert. 2021b. Annual Review May 2020–April 2021. [https://2021.wearealbert.org/albert\\_Annual\\_Review\\_2020%202021.pdf](https://2021.wearealbert.org/albert_Annual_Review_2020%202021.pdf). 28.09.2021.
- American Society of Cinematographers. 2019. Introducing the Leica M10-P “ASC 100 Edition”. <https://theasc.com/news/introducing-the-leica-m10-p-asc-100-edition>. 08.12.2021.
- Ascher, S. 2019. The Filmmaker’s Handbook, 5th edition. New York, Yhdysvallat. Plume.
- Astikainen, K. & Puolanne, A. 2019. EKOSETTI - opas ekologisesti kestävämpään audiovisuaaliseen tuotantoon. Aalto-yliopisto. [https://ekosetti.fi/ekowp/wp-content/uploads/2019/09/Ekosetti\\_opas\\_final.pdf](https://ekosetti.fi/ekowp/wp-content/uploads/2019/09/Ekosetti_opas_final.pdf). 27.09.2021.
- Attenborough, R. 1982. Gandhi. Goldcrest Films. Iso-Britannia.
- Audiovisual Producers Finland. 2021a. Kestävän kehityksen strategia. <https://apfi.fi/kestavan-kehityksen-strategia/>. 27.09.2021.
- Audiovisual Producers Finland. 2021b. Toiminta. <https://apfi.fi/missio/>. 27.09.2021.
- Aumont, J., Bergala, A., Marie, M. & Vernet, M. 1996. Elokuvan estetiikka. Helsinki: Edita.
- Auvinen, A.V. 2013. Järjestäjän ja kuvauspaikan yhteistyösuhde tv- ja elokuva-tuotannoissa. Tampereen ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013121020643>. 27.12.2021.
- California Film Commission. 2021. Market Your Property. <https://film.ca.gov/locations/market-your-property/>. 24.09.2021.
- Chemical Wedding. 2021a. ARTEMIS PRO. <https://www.chemicalwedding.tv/app%20Pages/artemisPro.php>. 30.11.2021.
- Chemical Wedding. 2021b. HELIOS PRO. <https://www.chemicalwedding.tv/app%20Pages/HeliosPro.php>. 30.11.2021.
- Color Psychology. 2021. The Psychology of Colors and Their Meanings. <https://www.colorpsychology.org/>. 29.12.2021.
- Crimson Engine. 2019. Using a Video Village on Set. <https://youtu.be/ZDprpDVurio>. 16.11.2021.
- Ekosetti. 2021. EKOSETTI - A Guidebook to Sustainable Production in Finland. <https://ekosetti.fi/>. 28.09.2021.

- Epstein, M. 2019. The Ultimate Location Scout Cheat Sheet for Producers and ADs (with free checklist). <https://www.studiobinder.com/blog/ultimate-location-scouting-checklist-for-producers-and-ads/>. 09.12.2021.
- Field, S. 2005. Screenplay: the foundations of screenwriting. New York, Yhdysvallat. Bantam Dell.
- Film London. 2021. Green Screen. <https://filmlondon.org.uk/filming-in-london/green-screen>. 27.09.2021.
- Giggster. 2021. What does Giggster do?. <https://help.giggster.com/en/articles/757834-what-does-giggster-do>. 24.09.2021.
- Gleich, J. 2019. Hollywood on Location: An Industry History. New Jersey, Yhdysvallat. Rutgers University Press.
- Guinness World Records. 2021. Most film extras. <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/69811-most-film-extras>. 16.11.2021.
- Handloegten, H., Borries, A. & Tykwer, T. 2017. Babylon Berlin. X Filme Creative Pool. Saksa.
- Helke, S. & Suutari, V. 2001. Joutilaat. Kinotar Oy. Suomi.
- Hiltunen, J., Mäkilaakso, M. & Syrjä, J. 2019. Fisher King Production Oy. Suomi.
- Holben, J. 2019. The Ins and Outs of 2nd Unit. American Cinematographer. 18.03.2019. <https://ascmag.com/blog/shot-craft/the-ins-and-outs-of-2nd-unit>. 30.11.2021.
- House of Lapland. 2021. Locations. <https://www.lapland.fi/film/locations/>. 08.12.2021.
- Hyvärinen, M. Nikander, P. Ruusuvoori, J & Aho, A.L. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino.
- Insider. 2020. Why 'The Mandalorian' Uses Virtual Sets Over Green Screen | Movies Insider. <https://www.youtube.com/watch?v=Ufp8weYYDE8>. 14.12.2021.
- Iñárritu, A.G. 2015. The Revenant. Regency Enterprises. Yhdysvallat.
- Issakainen, S. 2013. Kuvauspaikasta matkakohteeksi? – elokuvamatkailu Joensuuun seudulla. Karelia-ammattikorkeakoulu. Media-alan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201304265284>. 23.12.2021.
- Johansen, M. 2021. Working with VFX. Location Managers Guild International. <https://locationmanagers.org/working-with-vfx/>. 23.12.2021.
- Kareinen, E. 2020. Suomen elokuvakomissiot kahden komission kautta tarkasteltuna. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Elokuva ja television koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020120125348>. 28.12.2021.
- Kettunen, S. 2021. Kuvauspaikkajärjestäjä. North Karelian Locations. Puhelinhaastattelu. 09.12.2021.
- Kivilä, E. 2013. SINNE JA TAKAISIN: Kun dokumenttielokuvan kuvauspaikka on eristyksissä ja luonnon armoilla. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013120420115>. 27.12.2021.
- Koljonen, J. 2021. Nostradamus Report: Transforming Storytelling Together. Göteborg Film Festival.
- Kurvinen, M. & Scherson, A. 2019. Invisible Heroes. Kaiho Republic & Parox S.L.A. Suomi & Chile.

- Kähkönen, S. 2020. Vuokattiin tulee Hollywood-tason LED-elokuvastudio, joka mahdollistaa The Mandalorianin kaltaiset virtuaalimaailmat – katso video. Yle Uutiset. <https://yle.fi/uutiset/3-11605864>. 30.11.2021.
- Lappalainen, E. 2021. Se toinen urahaave. Helsingin Sanomat. 20.08.2021. <https://www.hs.fi/visio/art-2000008188748.html>. 30.11.2021.
- Liikenne- ja viestintävirasto. 2021. Droneja käyttävät ammattilaiset. <https://www.droneinfo.fi/fi/droneja-kayttavat-ammattilaiset>. 30.11.2021.
- Lindholm, J. 2011. Sokolin lentotukikohta Jakomäessä? Standardit kuvauspaikkajärjestäjän työlle kotimaisessa draamasarjassa. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Elokuvan ja television koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011061011756>. 27.12.2021.
- Location Managers Guild International. 2021. Viralliset verkkosivut. <https://locationmanagers.org/>. 27.12.2021.
- Mack Sennett Studios. 2021. What is VFX?. <https://macksennettstudios.net/what-is-vfx/>. 31.12.2021.
- Masterclass. 2021a. How to Make a Call Sheet for a Film: Step-by-Step Guide. <https://www.masterclass.com/articles/how-to-make-a-call-sheet-for-a-film#13-things-you-need-to-include-on-your-call-sheet>. 03.01.2022.
- Masterclass. 2021b. What Is a Green Screen (Film)? Learn About the Advantages and Disadvantages of Using a Green Screen in Film Production and 5 Tips For Making a Green Screen at Home. <https://www.masterclass.com/articles/what-is-a-green-screen-film-learn-about-the-advantages-and-disadvantages-of-using-a-green-screen-in-film-production-and-5-tips-for-making-a-green-screen-at-home#what-is-a-green-screen>. 03.01.2022.
- Masterclass. 2021c. Film 101: What Is the Grip Department? The Key Grip, Grip Crew, and Best Boy Explained. <https://www.masterclass.com/articles/film-101-what-is-the-grip-department-the-key-grip-grip-crew-and-best-boy-explained#what-is-the-grip-crew>. 03.01.2022.
- Masterclass. 2021d. Location Scouting Guide: How to Scout Locations for a Film. <https://www.masterclass.com/articles/how-to-scout-locations-for-a-film>. 22.09.2021.
- Masterclass. 2021e. Film 101: What Is a Location Manager? Understanding What a Location Manager Does and How to Become a Location Manager. <https://www.masterclass.com/articles/film-101-what-is-a-location-manager-understanding-what-a-location-manager-does-and-how-to-become-a-location-manager#what-is-a-location-manager>. 06.09.2021.
- Matteport. 2021. Matterport for Mobile. <https://matterport.com/3d-camera-app>. 30.11.2021.
- McClellan, P. 2020. Production Design – Visual Design for Film and Television. Iso-Britannia: Routledge.
- McCurdy, K. M. 2011. Shoot on Location. The Logistics of Filming on Location, Whatever Your Budget or Experience. Burlington, MA, Yhdysvallat. Focal Press.
- Movie VFX. 2020. Invisible Heroes - VFX Breakdown by Troll VFX. YouTube-video. [https://www.youtube.com/watch?v=mHBD3Y\\_9xDo](https://www.youtube.com/watch?v=mHBD3Y_9xDo). 10.12.2021.

- ozPDA. 2021. Sun Seeker - Tracker & Compass. App Store. <https://apps.apple.com/us/app/sun-seeker-tracker-compass/id330247123>. 30.11.2021.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2021. Suomen kuvausjärjestäjät ry. Yhdistysrekisterin tietopalvelu. <https://yhdistysrekisteri.prh.fi/basicinformation?businessId=3254365-9&timeZone=Europe/Helsinki#fromAdvancedSearch>. 28.12.2021.
- Peltola, P. 2021. Elokuvaaja. Suomen Elokuvaajien Yhdistys F.S.C. Sähköpostihaastattelu 6.10.2021.
- Pirilä, K & Kivi, E. 2017. Otos. Helsinki, Suomi. Books on Demand.
- Pirilä, K & Kivi, E. 2010. Teos. Keuruu, Suomi. Otavan Kirjapaino Oy.
- Pölönen, M. 2018. Oma maa. Solar Films. Suomi.
- Pölönen, M., Virtanen, V., Matikainen, A., Mustonen, T. & Putkinen, E. 2009. Karjalan kunnalla. Selkie-Filmi Oy & Suomen Filmitoimittajien Yhdistys Oy. Suomi.
- Riley, J. 2015. 'Revenant' Cinematographer Emmanuel Lubezki Used Only Natural Light. Variety. <https://variety.com/2015/artisans/production/the-revenant-cinematography-emmanuel-lubezki-1201661435/>. 17.11.2021.
- Roxborough, S. 2018. How the 'Babylon Berlin' Team Broke the Rules to Make the World's Biggest Foreign-Language Series. Hollywood Reporter. <https://www.hollywoodreporter.com/news/general-news/how-babylon-berlin-team-broke-all-rules-make-worlds-biggest-foreign-language-series-1171013/>. 20.12.2021.
- Rummukainen, A. 2013. Elokvakylän taru päättyy lopullisesti. Yle Uutiset. <https://yle.fi/uutiset/3-6942646>. 20.12.2021.
- Ryon, R. 1991. Movie Houses: Renting Your Home for a Film Shoot Is Lucrative, but Has Its Drawbacks. Los Angeles Times. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1991-04-07-re-198-story.html>. 24.09.2021.
- Ryynänen, A. 2021. Käsikirjoittaja. Sähköpostihaastattelu. 29.11.2021.
- SAG-AFTRA Basic Agreement. 2014. [https://www.sagaftra.org/files/2014\\_sag-aftra\\_cba\\_1.pdf](https://www.sagaftra.org/files/2014_sag-aftra_cba_1.pdf). 09.21.2021.
- Sam Kench. 2021. What is Production Value in Film — Low Budget Into High Art. StudioBinder. <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-production-value-definition/>. 23.11.2021.
- Suomen elokuvasäätiö. 2021. APFI tuo av-tuotannoille käyttöön hiilijalanjälkilaskurin – Suomi kansainvälisen kehityksen kärjessä ekologisessa kestävydessä. <https://www.ses.fi/ajankohtaista/apfi-tuo-av-tuotannoille-kayttoon-hiilijalanjalkilaskurin-suomi-kansainvalisen-kehityksen-karjessa-ekologisessa-kestavyydessa/>. 27.09.2021.
- Team Deakins Podcast. 2021. Episode 95 – Emma Pill. <https://teamdeakins.libsyn.com/emma-pill-location-manager>. 24.09.2021.
- Tervo, M & Lehmusruusu, M. 2021. Lovi. Yellow Film & TV. Suomi.
- The Black and Blue: Filmmaking Tips for Camera Assistants. 2021. Where to Place Your Video Village Monitor. <https://www.theblackandblue.com/2011/06/16/how-and-where-to-place-your-video-village-monitor/>. 22.09.2021.
- Turunen, J. 2021. Kuvauspaikkajärjestäjä. North Karelian Locations. Nauhoitettu haastattelu 27.05.2021.

- Tutkimuseettisen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/HTK-ohje-2012>. 28.12.2021.
- Tutkimuseettisen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. [https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden\\_eetti-sen\\_ennakoarvioinnin\\_ohje\\_2019.pdf](https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eetti-sen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf). 28.12.2021.
- Unigrafia. 2021. Virtuaalitudiossa kaikki on mahdollista. <https://unigrafia.fi/virtuaalitudiossa-kaikki-on-mahdollista/>. 31.12.2021.
- Unreal Engine. 2019. Real-Time In-Camera VFX for Next-Gen Filmmaking | Project Spotlight | Unreal Engine. YouTube. <https://youtu.be/bErPsg5kPzE>. 31.12.2021.
- Unreal Engine. 2021. Virtual Scouting. <https://docs.unrealengine.com/4.27/en-US/BuildingWorlds/VRMode/VirtualScouting/>. 30.11.2021.
- Verdeure, D. Video Essay. "The Apartment". MUBI. <https://mubi.com/note-book/posts/video-essay-the-apartment>. 14.12.2021.
- Vickers, D. 2021a. Locations on Two. Podcast. Dodd Vickers. <https://www.locationsontwo.com/>. 28.12.2021.
- Vickers, D. 2021b. Episode 23 – Harriet Lawrence. Locations on Two. 05.05.2021. Podcast. Dodd Vickers. <https://www.locationsontwo.com/post/harriet-lawrence>. 30.11.2021.
- Vickers, D. 2021b. Episode 24 - Geoff Smither. Locations on Two. 27.05.2021. Podcast. Dodd Vickers. <https://www.locationsontwo.com/post/episode-24>. 30.11.2021.
- Welles, O. 1941. Citizen Kane. RKO Radio Pictures. Yhdysvallat.
- Wikipedia. 2021a. Pelimooottori. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Pelimooottori>. 31.12.2021.
- Wikipedia. 2021b. Extra (acting). [https://en.wikipedia.org/wiki/Extra\\_\(acting\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Extra_(acting)). 16.11.2021.
- Wikipedia. 2021c. Chroma key. [https://fi.wikipedia.org/wiki/Chroma\\_key](https://fi.wikipedia.org/wiki/Chroma_key). 27.04.2021.
- Wilder, B. 1960. The Apartment. The Mirisch Company. Yhdysvallat.
- X Filme Creative Pool. 2017. Video-teaser 5: A new street for Berlin - Made in Babelsberg. Viralliset verkkosivut. <https://www.babylon-berlin.com/en/behind-the-scenes/virtual-set-visit/>. 20.12.2021.
- Yewdall, D.L. 2003. Practical Art of Motion Picture Sound – Second Edition. Yhdysvallat: Focal Press.